

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Владимир Путиным дырагъаштэ

УФ-м и Президент ихэдынхэр аухыгъэ ыкIи ащ теклоньгъэ къыщыдзыхыгъэ Владимир Путиным иполитикэ дезыгъаштэхэрэр Мыекъуапэ игупчэу Лениным ыцIэ зыхыэрэм шыклогъэ митингым тыгъуасэ къеклолIэгъагъэх. Ахэр республикэм иведомствэ ыкIи икыулыкъу зэфэшхьафхэм, медицинэм, спортым, ныбжьыкIэ организациехэм ялыкIох.

Адыгеим ипрофсоюзхэм я Федерацие итхьаматэу Устэ Руслъан зэхакъэр къызэ-

Иухызэ, хэдынхэм якIэуххэм ягугъу къышIыгъ ыкIи ахэм шыпкъагъэ ахэлъэу зэрэкуагъэр хигъэунэфыкIыгъ. Владимир Путиным зэрехэрэ политикэм дезыгъаштэу зымакъэ фэзытыгъэхэм зэкIэми митингым изэхэщаклохэм ацIэклэ «тхьашъуегъэпсэу» къариуагъ.

Зэхакъэм къеклолIагъэхэм шIуфэс къарихыгъ АР-м и Лышхъэу ТхьакIушынэ Аслъан. Хэдынхэм языфэгъэхъазырынкIэ республикэм IoфшIэнышхо зэрэщы-

зэшIуахыгъэм Лышхъэр зэрэрыазэр къылуагъ. Урысыем къырыкIощтым ыгъэ-гумэкIырэ пстэури ахэм зэрахэлъжагъэр ыкIи зытефэрэ кандидатым амакъэ зэрэфатыгъэр ащ хигъэунэфыкIыгъ.

— ДжырэкIэ зекIорэ политикэм дезыгъаштэхэрэр непэ мэгушIох, — къылуагъ ТхьакIушынэ Аслъан. — ЗэлъашIэрэ цыфэу, политикишхоу Владимир Путиным теклоньгъэр къыдихыгъ. Ащ зыфигъэуцужьырэ пшъэрылхэр — Урысы-

ем иль политическэ рэхъатныгъэр, цыфхэм ящыIэклэ-псэукIэ нахьышIу шIыгъэ-ныр, къэралыгъом социальнэ-экономическэ хэхъоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэр, егъэжэпIэшIоу шыIэхэр лыгъэкIотэгъэнхэр — зэригъэцIэштхэм шрэхэлъап.

Джащ фэдэ гупшысэхэр митингым къыщыгушыIэгъэ пстэуми къыраIотыкIыгъэх.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

А. К. ТхьакIушынэр Президент хэдынным икIэуххэм къатегушыIэ

«... Урысыем и ПрезидентынымкIэ кандидатэу Владимир Путиным 2000-рэ илъэсым АдыгеимкIэ ищыхэшIэгъоу сызэрэщытыгъэм елгытыгъэу къэсIон слъэкIышт: ар зэрэтекIощтым сыдигъуи — илъэс 12-кIэ узэкIэIэбжымы, джыдэдэми джэнджэш фысиIагъэн.

ЫкIи ащ зи бгъэшIэгъон хэлъап: Владимир Владимир ыкIор гъэпсын кIочIэшхо зыхэлъ политик инэу шыт. Ар хэгъэгум ипатриот шьыпкъ, цыфыгъэшхо хэлъ...

Голосованием икIэуххэм зэрэдунаеу нафэ къафашIыгъ Урысыем шыпсэурэ лъэпкъхэр политикэ, социальнэ бырырхэм, къэралыгъом игъэIорышIэнкIэ системэу шыIэр зэщыгъэкъогъэным, анархием ыкIи хэбзэнчъагъэм зэрафэмыхэр. Хэдынхэм ар гъэхъагъэ хэлъэу зэрашъытекIуагъэм непэ нахъ тыфегъэчэфы зэрэ Урысыеу ыкIи ащ ирегион пэпчэ планхэу ыкIи проектхэу ащ рихуухъагъэхэр теубытагъэ хэлъэу шыIэныгъэм шыпхырытщынхэм. Экономикэмрэ социальнэ лъэ-

ныкъомрэ гъэхъагъэу ащытшIыгъэхэр IэубытыпIэ къызыфэтшIыхэз, теубытагъэ хэлъэу ахэр пхырытщынхэу.

Гъэтхапэм и 4-м Урысыем шыпсэурэм азыныкIо нахьыбэмэ зыдырагъэштагъэр Владимир Путиным иполитикэ платформ, обществэмрэ къэралыгъомрэ ялэзныкIо пстэум зыпкъ итэу хэхъоныгъэ ашыныр ары. Ащ къыкIырэр цыфлэпкъыбэмэ Владимир Владимир ыкIом цыхъэ зэрэфашIырэр, ежхэм ашъхъэ, акIуачIэ зэрэщыгугъыжыхэрэр ыкIи шыIэныгъэр нахьышIум ылъэныкIокIэ зэрэзэрахъокIырэр лъагъэкIотэнэу амал зэряIэр ары.

Тэ икIэрыкIэу пашэр, хэбзэ Ioфхэм язехъан фытегъэпсыхъэгъэ, политик-практик иныр, зэхэщэкIо Iазэр, пытагъэ зыхэлъ къэралыгъо IoфышIэ Iушыр хэтыдзыжыгъ.

Тэ тицыхъэ зытелъыжъэу тапэкIэ тыплъэзэ, гъэхъэгъакIэхэмрэ теклоньгъакIэхэмрэ къызыщытэгъэрэ тинеушрэ мафэ тыфэкIо...»

АР-м и Лышхъэу ТхьакIушынэ Аслъан АР-м хэдынхэмкIэ и Гупчэ комиссие итхьаматэу Хъут Юрэ тыгъуасэ, пчэдыжым, ригъэблэгъагъ. УФ-м и Президент ихэдынхэу ыпэрэ мафэм шыIагъэхэм кIэухэу афэхъугъэхэм республикэм ипашэ ащ ащигъэгъозагъ.

Хъут Юрэ къызэриуагъэмкIэ, комиссием кIэуххэр къылытэгъахэх, пчъагъэу ахэм къагъэлъэгъуагъэхэм зыпаризэхъокIыныгъэ афэхъужьыштэп. Хэдынхэр хэукъоныгъи, зэмызэгъыныгъи къахэмыкIэхэу республикэм шыкIуагъэх, зыпарэми тхьаусыхэ е имырэзэныгъэ къызышиIорэ тхылъ хэдэкIо комиссием къыритыгъэп. Адыгеим хэдэкIо мин 300-м ехъоу исым процент 64,3-р хэдынхэм ахэлъжагъ. УФ-м и Президент хуынымкIэ кандидатэу итыгъэхэм ащыцэу Влади-

Зыфаехэм амакъэ фатыгъ

мир Путиным анахьыбэу Адыгеим амакъэхэр шыфатыгъэх. Хэдынхэм ахэлъжагъэхэм япроцент 64-мэ ар къыхахыгъ.

— Цыфхэр зыфаехэр ары хадзыгъэр, ащкIэ яшIонгъоныгъэ къыраIотыкIыгъ, — къылуагъ ТхьакIушынэ Аслъан. — Бырсыр хэмытэу, зэмызэгъыныгъэ къыхэмыкIэу хэдынхэр кIуагъэхэшт, джыкIэухэу афэхъугъэм пстэуми дырагъэштэнышъ, рэхъатэу тиIoфшIэн зэрэлъыдгъэкIотэщтым тыпылгъын фае.

УФ-м и Президент ихэдынхэм адакIоу Адыгеим ирайонилIымэ, Красногвардей-

скэ, ТэхьутэмыкIое, Джэджэ ыкIи Мыекъопэ районхэм, яадминистрациехэм япашэхэр, народнэ депутатхэр ашыхадзыгъэх. Ахэм кIэухэу афэхъугъэми Хъут Юрэ республикэм ипашэ ащигъэгъозагъ. Ащ къызэриуагъэмкIэ, Красногвардейскэ ыкIи Мыекъопэ районхэм япэщагъэхэу Тхьэлъэнэ Вячеславрэ Евгений Ко-валевымрэ а IэнатIэм къыIунэжыгъэхэу мэхъу, ахэм хэдынхэм теклоньгъэ къащыдахыжыгъ, ТэхьутэмыкIое районым — Шхьэлэхъо Азмэт, Джэджэ районым Виктор Пуклич ашыхадзыгъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ гухэкIышхо ащыхыгъ Адыгэ къэралыгъо университетым физическэ культурэмкIэ ыкIи дзюдомкIэ и Институт иректорэу, педагогикэ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу, гъэсэнныгъэмкIэ Урысые академием ичлен-корреспондентэу, СССР-мрэ Урысыемрэ язаслуженнэ тренерэу Кобл Якъуб Къамболэт ыкIор дунаим зэрехыжыгъэр ыкIи шымылэжым иунагъорэ илахылхэмрэ афэтхъаусыхэх.

Джыри автомобили 5 аратыгъ

Шьугу кьэдгэкъыжыын, мы илгэсым ищылэ мазэ гьогупатруль къулыкъум ихушъхьафыкынгэ батальон икьулышлэхэм автомобили 7-мэ ялукъибзэхэр Адгьегим и Лышхьэу Тхьаклушынэ Аслъан аритыжыкыгагэх. Ащ щыщэу 5-р республикэ ыкйи 2-р федерелнэ бюджетхэм къыаркыргэх. «Мыхэр апэрэ машинэхэп ыкйи аужырэхэп, джыри шэхуу пчъаггэм кыыххьошт», — Ифгъхьабзэм къычилоггаг Тхьаклушынэ Аслъан.

Гажыргы автомобил 5-у ГИБДД-м АР-мкIэ и ГъэЮры-шапIэ кыбфэкуагъэхэм ялун-кыбзэххэр федеральнэ инспек-тор шъхьауэ Пшылуужу Адам торжественнэ шыкIэм тэтэу гъэтхапэм и 2-м аритыжы-гъэх. МашинакIэхэр «Лада Приора» зыфалорэм фэдэх, фе-деральнэ мылькुकIэ кьалэкIэ-хьагъэх.

Лыужу Адам кэулыкэу-
шэхэм закыфигъаззэ, поли-
циер правэхумэкӧ органхэм
зэрашыщыр, ар кэралыгъоми

хабзэми анапэу зэрэшытыр
къарилуагъ. Арышъ, Iэпэлэс-
ныгъэ ыкIи чаныгъэ хэлъэу
япшъэрылхэр зрагъэцэкIэнхэ
фаер ащ къыхигъэщыгъ.

Нужным гушыйр лыйгэзкЮтагь АР-м и МВД иминистрэу Александр Речицкэм. УФ-м и Президент кьафигэуцугэ пшэарылыкхэр зшлохыгээнхэмкIэ апэ юфшIэнышхо зэрилъыр, республикэм щыпсэурэ цыфхэм ярхьатныгээрэ яфитыныгэхэмрэ каукху-мэнхэмкIэ полицим ималхэр зэкIэ кьызфигэфедэнхэу, ялофшIэн шьхэиныхгэу кьагэ-льэгонэу, цыфхэм лыгтэныг-гэ афашIынэу кылыкчушIэ-хэм министр кьаджаг.

Джыры зы кызбар гушулагыо калэхэм мы мафэм кыажэ-щтыгь. УФ-м хэгьэгу клоц лоф-хэмкэ иминистрэ иунашьоукэ ГИБДД- м, ОМОН-м, СОБР-м ясатыр хэтхэм ашыщхэм офи-церыщыр кьаратыгь, ар кьэзы-ушыхьатырэ тэмэтельхэр ара-тжыбьгьэх.

ІЭШЪЫНЭ *Сусан.*

КІалэм ятэ ыукІыжыгы

Зыныбжь имыкьугъэ кІалэм
ригъэзызэ зэрэригъаджэщты-
гъэм ыкІи ахъщэхо рыпсэу-
нэу ащ къызэрэрымтыштыгъ-
гъэм апае иныбджэгъу иІэпы-
Іэгъоу ятэ ыукІынэу рихъу-
хьагъ.

Мыекбуап дэт унэ зэтетхэм ащыщ идэкюаплэ кӀэлэ ныбжыкӀитӀумэ Ӏальмэкъышхо алыгъу къехыхъзэ зэпшыыхэм, тутын ешӀонху тӀысыгъэх. Бзылфыгъэх горэм ахэм гу альтити, ашӀэрэр зэрэмытэрэ-зыр зарелом, ечъыхыжыгъэх. Зым зигъэбылӀынэу игъо ифагъ, адрэр унэм кычӀэхажыштыгъэх хульфыгъэм кыу-убытыгъ. ТыгъуакӀоху кӀа-шӀошыхъзэ, Ӏальмэкъыр кы-зызэдахым, альэгугъэм ыгъэ-зтагъэх. Хульфыгъэх хъадэр пкыырпкъу зэхыхыгъу ащ дӀлыгъ.

Тхьамыклагьор зыщыхуыгъэ члӕплӕм следственнӕ-оперативнӕ купыр, следствиехэмкӕ Гъӕлорышлӕплӕм ыкӕи прокуратурӕм ялофышӕхэр кӕзсыгъэх. Къаубытыгъӕм игъӕкӕлоты-

гээу кыѳуагъэ шылэп, оперативникхэм зэрагъэшлэн алъэкыгъэр мы унэм шыпсэурэ иныбджэгъоу илгъэ 17 зыныбжым Иалъмэкъыр зэрэдиыхыштыгъэр ары. Иалъмэкъыр зирери шлэху кѳаубытыгъ.

Сыхбат заулерэ бэзджашлэхэм адэгущылагэх. Зэрагэзунэфыгэмклэ, ильэс 17 зыныбжь клалэр ятэ дэпэсуштыг ахьшэ кыырымшэу, еджэнэу кыызэррилоштыгэр ыгу римыхэу ыуклынэу рихуыхагь. Еж ар ышлэн зэрымилъэклыштым пае сомэ мини 100-клэ иныбджэгъу клалэу ильэс 19 зыныбжь уклалор кыуыбытыг. Иофышлэ пшвыгэу кыиклыбыгэ хьулыфыгэр зыхэчыем, ыкыо уклалор унэм кыыригэхьагь. Ар отычымклэ ышлэхьэ мызэу, мытлоу еуагь. Мэфэ заулерэ абзэджэшлагэ ильэужхэр агъэбылтынэм ыуж итыгэх, хьадэр зэпкырахыгь, лыыр зынэсыгэхэр альэклыбжьыгэх...

Уголовнэ Юф кызыэуахы-
гъэу джыдэдэм Юфыр зэхафы.

КОБЛ Якъуб Къамболэт ыкъор

Ыныбж ыльэс 73-м итэу Адыгэ кызралыгъо университетым физическэ культурэмрэ дзю-домрэкIэ и Институт иректорэу, педагогическэ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу, гъэ-сэныгъэмкIэ Урысые академием ичлен-кор-респондентэу Кобл Якъуб Къамболэт ыкъом идунай ыхъожьыгъ.

Яклуб Кыамболэт ыкхор 1939-рэ ильэсым тыгъэгазым и 27-м Тлопэс районынкӀэ кыуджэу Шпоикыо сабынибэ зэрыс унагъом кышчы-хъугъ.

1961-рэ ильэсым ащ физическэ культурэмкӀэ Кишинев дэт техникумыр, 1965-рэ ильэсым Кишинев икьэралыгьо университет физическэ пӀуныгъэмкӀэ ифакультет изаочнэ отделение кыуыхыгъх. А ильэс дэдэм ар Адыгэ кьэралыгьо педагогическэ институтым физическэ пӀуныгъэмкӀэ икафедрэ иассистентэу, етӀанэ икӀэ-лӀэгъэджэ шхьалэ мэхьу. 1971-рэ ильэсым кьышгъэжьагъэу 1995-рэ ильэсым нэс Адыгэ кьэралыгьо педагогическэ институтым физическэ культурэмкӀэ ифакультет идеканыгъ. 1995-рэ ильэсым факультетым зэхьокӀыныгъэхэр зыфашӀыр (нуж ар Адыгэ кьэралыгьо университетым (АКьУ-м) физическэ культурэмрэ дзюдомрэмкӀэ и Институт иректор мэхьу.

Кобл Яксубэ АКЪУ-м илэс 47-рэ Юф ши-
шагь, кандидат, етlанэ доктор диссертацие-
хэр кыгъэшъыпкъэжыгъгэх. 1992-рэ илэсым
ащ профессорыцэр кыфаусы, 1996-рэ илэ-
сым гъэсэнэгъэмкlэ Урысые академием ич-
лен-корреспонденту, общественнэ академи-
ищмэ яакадемикэу хадзы. Кобл Яксубэ научнэ
Юфшlэгъи 150-м еху кыыхуутыгъ, ахэм ащы-

шэу 8-р еджэным шагъэфедэрэ тхылъых. Ащ пэщэныгъэ адызэрхьэзэ доктор диссертацие 16 ыкIи кандидат диссертацие 20-м ехъу къагъэхъазырыгъ ыкIи къагъэшъыпкъэжъыгъ. Ар доктор диссертациехэм якъэгъэшъыпкъэжъын-кIэ диссертационнэ советэу АКЪУ-м шыIэм итхъамэтагъ, физическэ культурэмкIэ, спортым-кIэ ыкIи туризмэмкIэ Кубанскэ къэралыгъо университетым идиссертационнэ совет хэтыгъ.

Я. Коблым физическэ культурам итеориклэ ыкли иметодикэклэ, спорт тренировкэмклэ ыкли пкышыолыр зерапсыхьэрэ физкультурэмклэ научнэ школыр, самбэмрэ дзюдомрэкклэ Мыекьопэ бэнаплэу зэрэдунаеу щызэлгашлагьэр, апшьэрэ спорт йэпэлэсэнэгъэ зыщызэрагъэгъотырэ Мыекьопэ бэнаплэр, АКЪУ-м физическэ культурумрэ дзюдомрэкклэ и Институт эхищэгъэх.

ДзюдомкӀэ дунаим иапэрэ советскэ чемпи-
оныр, Олимпийскэ чемпионыр, дунаим, Евро-
пэм, СССР-м ячемпионхэр, спортымкӀэ дунэ
класс зиӀэ мастерыбэ ащ кыгъгъхыязыргъэх.

Дунаймклэ дзюдом ихэхьоныггэ илахьышко зэрэхишыхаггэм фэшл дзюдомклэ Европэ федерацием Кобл Якубэ я 7-рэ дан зыфалорэ щытхуцлэ льяплор, СССР-м и Правительствэ щытхуцлэу «СССР-м изаслуженнэ тренер» зыфилорэр кыфаггэшыгшаггэх.

Я. Коблым орденэу «Знак Почета» зыфи-
Юрэр гыогугуитло, медалэу «Адыгеим и Щыг-
хузахь» зыфиЮрэр, ЛэжэклО Быракъ Плы-
жым иорден, Лесгафт имедаль, Урысыем и
Госкомспорт ищыгху тамыгэхэр, тамыгэ-
ху «За выдающийся вклад в развитие Куба-
ни», «Отличник физической культуры и спорта»,
«За заслуги в развитии Олимпийского движе-
ния в России» зыфиохэрэр кыфагэшьюша-
гьэх.

Шытхуцлэху «СССР-м спортымклэ имастер», «Адыгэ Республикэм наукэмклэ изаслуженнэ Юфышлэху», «Кубань физическэ культурэмклэ изаслуженнэ Юфышл», «Урысыем изаслуженнэ тренер», «Отличник физической культуры и спорта Российской Федерации», «Урысые Федерацием иапшээрэ еджаплэ изаслуженнэ Юфышл» зыфилохэрэр ац кыыфагъэ-шъошагъэх.

Яктыб Къамболэт ыксор сыдигъуи нэгуйхыгъу, гумэкылэу, цыф къызэрыклоу шытыгъ.
лоф къыдзышлагъэхэм, иныбджэгъухэм,
ригъэджагъэхэм ыкши зышлэгъыгъ пстэуи
егъаши ар шлүкэ агу ильышт.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу
А. К. ТХЪАКЪУШЫН

**Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхьаматэу Ф. П. ФЕДОРКО**

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрæу
М. КЪ. КЪУМШЫЛ

Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмрэ
шIэныгъэмрэкIэ иминистрэу А. Ш. ХЪУАЖЪ

Адыгэ Республикэм физическэ культурэмрэ
спортымрэкIэ и Комитет итхьаматэу
М. Р. ХЪАСАНЭКЪУ

Адыгэ къэралыгъо университетым
иректорэу Р. Д. ХЪУНАГУ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм гухэкълыхо шыхуыгъ СССР-м изаслуженнэ тренерэу, РСФСР-м изаслуженнэ тренерэу, Урысые Федерацием иапшгэрэ еджакIэ изаслуженнэ IофышIэу, Адыгэ Республикэм шIэныгъэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшхоу, СССР-м спортымкIэ имастерэу, «Знак Почета» зыфиIорэм фэдэ орденитIу, ЛжэбэкIо Быракъ Плъыжым иорден, медалэу «Адыгеим и Шыгъхуэхъ» зыфиIорэр къызыфагъэшхошагъэу, Адыгэ Республикэм инаучнэ ыкIи иобщественнэ IофышIэшхоу, Адыгэ къэралыгъо университетым физическэ культурэмкIэ ыкIи дзюдомкIэ и Институт иректорэу Кобл Якуб Къамболэт ыкIорэр зэрэщымIэгъэр ыкIи зидунай зыхъожыгъэм иунагъорэ иАхьылхэмрэ афэтхъауыхъ.

Адыгэ кӕрзалыгӕо университетым физическӕ культурӕмкӕ ыкӕи дзюдомкӕи И институт иректорӕу Кобл Якбур Кӕамболэт ыкбур игъонӕмӕсӕу дунаим зрӕхыжыгӕр гухӕкӕшхо тшыхыгӕ ыкӕи шымыӕжым иунагбӕр ӕлахыӕлхмӕр тафӕтхӕаусыхӕ.

**АКЪУ-м физическэ культурэмкӀэ
ыкӀи дзюдомкӀэ и Институт
иӀофышӀэхэмрэ истудентхэмрэ.**

Адыгэ РеспубликэмкIэ заом, ЮфшIэным, УIэшыгэ KуачIэхэм ыкIи хэбзухуэмкIо органхэм яве-
теранхэм (пенсионерхэм) я Совет
гухэкIышхо шыхуугъ самбэомкIэ
ыкIи зидюмкIэ дунаим шызылIа-
шIэрэ Мыекьопэ еджапIэм лIапсэ
фэзышIыгъэу, Адыгэ кIэралыгъо
университетым физическэ куль-
турэмкIэ ыкIи зидюмкIэ и Ин-
ститут иректорэу, шIэныгъэхэм-
кIэ докторэу, профессорэу Кобл
ЯкIуб КIамболэт ыкIор зэрэщы-
мылIэжыр ыкIи зидунай зыхь-
жыгъэным иуагъорэ илахьылхэм-
рэ афэтхьаусыхэ.

Юфшлэным иветеранзу, техникэсэ шлэныгэхэмклэ кандидатэу, тигьээт шу зыльэгьоу ыкли кытфэтхэрэ Делэжэ (Хяггүр) Фатимэ Рэщидэ ыпхүм ихшхэгьүсэ идунай зэрихюжыггээр гүхэкI тшыхоу тыфэтхяусыхэ.

АР-м и Лышъхъэ хэдзынхэм ахэлэжъагъ

Хэдзынхэр

Анахъ лъэшхэр атекӕуагъэх

Гупчэ телевидением къытыгъэ пэщӕуагъэхэм нафӕ къызэралыгъэмкӕ, **Урысые Федерацием и Президент ихэдзынхэу гъэтхәпэм и 4-м шылагъэхэм Владимир Путиным текӕуагъэхэр къащидихыгъ, хэдзакӕхэм япроцент 64-м ехъу амакӕ ащ фатыгъ.** Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӕ и Гупчэ комиссие ышӕыгъэ пэщӕуагъэхэр зэфӕхысыжӕхэм къызэралыгъэхэмкӕ, Адыгеим ащ текӕуагъэхэр къыщидихыгъ, хэдзакӕ 141257-м е хэдзакӕхэм япроцент 64-м ехъурэм Владимир Путиным дырагъэштагъ.

Адӕ къалӕхэм ыкӕи районхэм ащӕпсӕухэрэм сӕдзӕштӕу кандидатхэм амакӕхэр афатыгъэхӕ? Адыгӕкъалӕкӕ хэдзакӕ 5170-м е процент 65-м ехъурэм, Джӕджӕ районхэмкӕ хэдзакӕ 8707-м (процент 62-м ехъу), Кошхъӕблӕ районхэмкӕ хэдзакӕ 8479-м (процент 64-м ехъу), Красногвардейскӕ районхэмкӕ хэдзакӕ 9509-м (процент 66-м ехъу), Мыекӕопӕ районхэмкӕ хэдзакӕ 16031-м (процент 59-м ехъу), Мыекӕуапӕкӕ хэдзакӕ 59350-м (процент 64-м ехъу), Тӕхъутӕмыкӕое районхэмкӕ хэдзакӕ 20256-м (процент 60-м ехъу), Теуцожӕ районхэмкӕ хэдзакӕ 7678-м (процент 80-м ехъу), Шӕуджӕн районхэмкӕ хэдзакӕ 6140-м (процент 70-м ехъу) Владимир Путиным амакӕ фатыгъ. Пчӕагъэхэмкӕ ащ къыкӕлӕыкӕорӕ кандидатӕу Геннадий Зюгановым зӕкӕмкӕи хэдзакӕ 45311-м е процент 20-м ехъурэм дырагъэштагъ. Умыгъӕшӕгъон плӕкӕыщтӕп партиӕ гори имыкӕотӕгъоу, ежӕ-ежыӕрӕу кандидатӕу зыкӕигъӕлӕгъуагъ нахъ мышӕми, Владимир Жириновскӕмрӕ Сергей Мироновымрӕ къызӕринӕкӕи, Михаил Прохоровым ящӕнӕ-

рӕ чӕпӕр тиреспубликӕ зӕрӕциуытыгъэр. Хэдзакӕ 13145-м е процент 6-м ехъу амакӕ ащ фатыгъ. Мы мафӕм Адыгеим ирайониплӕ япӕщӕхэм ыкӕи район пстӕуми янароднӕ депутатхэм яхэдзынхӕри шылагъэх. Джӕджӕ районхэм ипӕщӕ Инатӕ къыдӕхыгъӕным нӕбгырищ фӕбӕнагъ. **Текӕуагъэхэр къыдихыгъ Виктор Пуклич.** Хэдзакӕ 8509-м е хэдзакӕхэм япроцент 61-м ехъу амакӕ ащ ыхыгъ. Ятӕнӕрӕ чӕпӕр зыуытыгъӕ Сергей Надеиным хэдзакӕ 3898-м е процент 28-м ехъурэм дырагъэштагъ. **Красногвардейскӕ районхэм ипӕщӕу Юф ышӕлӕыгъ Тхъӕлӕнӕ Вячеслав.** Хэдзакӕ 7228-м е процент 50-м ехъурэм ащ дырагъащити, ар Инатӕм къылуӕнӕжыгъ. Джӕщ фӕдӕу хыгъӕ Мыекӕопӕ районхэмкӕи. Хэдзакӕхэм япроцент 47-м ехъурэм е нӕбгырӕ 12266-м дырагъащити, **район пӕщӕ Инатӕр къыгъӕнӕжыны ылӕкӕыгъ ар зезыхъыгъ Евгений Ковалевым.** Тӕхъутӕмыкӕое районхэм ипӕщӕ Инатӕ къыдӕхыгъӕным, ыпӕкӕи ар зезыхъыгъӕ Пшыдатӕкӕ Ризо зӕрадыхтӕу, нӕбгыритф фӕбӕнагъ. Хэдзакӕ 17920-м (процент 53-м ехъу) амакӕ фати, **районхэм ипӕщӕу Шхъӕлӕхъо Азмӕт хадзыгъ.** Ятӕнӕрӕ чӕпӕр зыуытыгъ Пшыдатӕкӕ Ризо, хэдзакӕ 11043-м (процент 33-м ехъу) ащ дырагъэштагъ.

Джӕджӕ районхэм ипӕщӕ Инатӕ къыдзыхыгъ Виктор Пуклич, Тӕхъутӕмыкӕое районхэм ащӕтекӕуагъ Шхъӕлӕхъо Азмӕти Адыгэ Республикэм и Къӕралыгъо Совет — Хасӕм идепутатых. Арышъ, район пӕщӕ Инатӕм зылууцӕхӕкӕи ахӕм депутат мандатхэр къагъӕтӕлыгъыныхӕ фау хъушт.

СӕХЪУТӕ Нурбий.

Тхъауафӕу кӕуагъӕм, гъэтхәпэм и 4-м, УФ-м и Президент ихэдзынхӕр шылагъэх. Адыгеим хэдзакӕ мин 300-м ехъу исым шыщӕу мин 220-м ехъум амакӕхэр атыгъэх. Пчӕдыжыым апӕрӕхӕу хӕдзынхӕ участкӕхэм къаӕкӕуагъӕхэм ащӕщ АР-м и Лышъхъӕу Тхъаӕушынӕ Аслӕан. Мыекӕуапӕ игурыт еджапӕу N 7-м къыщӕзӕуахыгъӕ я 126-рӕ хэдзакӕ участкӕм ащ ымакӕ щитыгъ.

Пстӕумӕ апӕу ащ Юфхӕм ызытет, цыфхӕр къызӕрекӕуалӕхӕрӕм, камерӕхэм тӕрӕзӕу Юф ашӕмӕ, участкӕр къызӕрагъӕгъунӕрӕм защигъӕгъозагъ, лыплӕкӕхэм хӕукӕоныгъӕ горӕ халӕгъуагъӕм кӕуопчӕагъ. Участкӕр къызызӕуахыгъӕм къыщӕублагъӕу цыфыбӕ къӕкӕуагъ нахъ мышӕми, зыпӕри хӕукӕоныгъӕ къызӕрӕхӕмыгъӕщыгъӕр республикӕм ипӕщӕ къырауагъ.

— Рӕхъатныгъӕ ахӕлӕу хӕдзынхӕр республикӕм зӕрӕще-

жӕагъӕхэм тетӕу кӕонхӕу тыщӕгъы, — къылуагъ Тхъаӕушынӕ Аслӕан бюллетеныр зыредзӕхэм ыуж. — Цыфхӕм цыхъӕ нахъ зыфашӕырӕр ежӕхэм хӕдзынхӕ зӕралӕкӕыщтыр икӕуо къагурылуагъ. Арышъ, нахъыбӕуи хӕдзынхэм ахӕлажӕхӕ хыгъӕ. Ар тигуапӕ. Тӕ хӕтыдзырӕр ары тинеушырӕ мафӕ зылӕ илыщтыр.

Мы участкӕм апӕрӕу «электроннӕ урнӕ» зыфӕлӕрӕр шагъӕуцугъӕу ащкӕи республикӕм ипӕщи, нӕмыкӕуо къӕкӕуагъӕхэм амакӕхэр атыгъэх. Тхъаӕушынӕ Аслӕан мы мафӕм нӕмыкӕи участкӕхэм ащӕлагъ. Комиссиехӕми, участкӕхэр къызыгъӕгъунӕу зипшӕрылӕхэм ялофшӕн зӕрагъӕаӕкӕрӕм зӕригъӕрӕзӕгъӕр ащ нӕужым къыхыгъӕщыгъ.

Зӕхӕсыгъо зӕхищӕгъагъ

Мы пчӕдыжӕ дӕдӕм, участкӕхэр къызыкӕуагъӕхэм ыуж, АР-м и Лышъхъӕ Правительствӕм хӕтхӕмрӕ Парламентым идепутатхӕмрӕ зыхӕлӕжӕгъӕхӕ зӕхӕсыгъо зӕхищӕгъагъ. Зӕлашӕрӕ тренерау, зӕрӕдунау ащӕцӕрыло хыгъӕ спортсменыбӕ зыгъӕхъазырыгъӕу, АКЪУ-м физкульту-

рӕмрӕ спортмрӕкӕи и Институт иректорӕу Кобл Якъубӕ ошӕ-дӕмышӕу идунӕй зӕрихъожыгъӕр ары ащ ушъхъагъу шхъӕлӕ фӕхыгъӕр.

— Республикӕми, къӕралыгъоми, спортым идунӕй чӕнӕгъӕшхӕ ашыгъ, — къылуагъ Тхъаӕушынӕ Аслӕан. — Псӕемыблӕжӕу Адыгеим испорт зилахъ хӕзылӕхъагъӕу, тиспортсмӕнхӕр зӕлӕзыгъӕшӕлӕгъӕу цыфӕр, общественнӕ Юфшӕлӕкӕшхӕу къытхӕтыгъӕр ошӕ-дӕмышӕу тхӕзыжыгъӕшӕ, ифӕшӕуашӕм тетӕу ар дӕгӕкӕотӕжыны фае.

Тренер цӕрылом игъӕкӕотӕжыны фӕгъӕхыгъӕ Юфтхъабагъӕу зӕхӕщӕтхӕм, шымылӕжыны иунагъо Ипылӕгъоу ратыщтхӕм, нӕмыкӕхэм нӕужым атегушылагъӕх. Илӕзӕсыбӕрӕ зыщылӕжӕагъӕу, къыгъӕшӕлагъӕм инахыбӕр зӕритыгъӕ институтым шагъӕкӕотӕжыны республикӕм ипӕщӕ къауагъ. «Аллея Славы» зыфӕлӕрӕм шагъӕтӕлыгъыныр ифӕшӕуашӕу зӕхӕсыгъом хӕлажӕхӕрӕм алытыгъ. Юфтхъӕбӕз пстӕуми афӕгъӕзӕгъӕнӕу зӕхӕщӕгъӕ комиссием Премьер-министрӕм пӕщӕныгъӕ дызӕрихъӕнӕу АР-м и Лышъхъӕ унашӕо ышӕыгъ.

ХЪУТ Нӕфсӕт.

Мыекӕуапӕ дӕсхӕри чанӕу къӕкӕуагъӕх

УФ-м и Президент ихэдзынхӕр зыщӕкӕуагъӕхӕ мафӕм Мыекӕуапӕ ихӕдзынхӕм участкӕхэм ащӕщхӕм тащӕлагъ. Я 126-рӕ участкӕу АР-м и Лышъхъӕ ымакӕ зыщитыгъӕм апӕу текӕуагъ. Законным тетӕу сыхъатыр 8.00-м ар къызызӕуахым, хэдзакӕ нӕбгырӕ залӕ къӕкӕуагъӕхӕу Ютыгъ. Нӕужымы ащ тыкӕзыщӕчӕтыгъӕ сыхъат зытӕум чанӕу цыфхӕм амакӕхэр атыщтыгъэх. Мы участкӕм апӕрӕу «электроннӕ урнӕ» зыфӕлӕрӕм фӕдӕ, бюллетенӕу радзӕхӕрӕри къыпхырыщхӕу чӕагъӕуагъӕу шытыгъ.

Цыфхӕм цыхъӕ нахъ зыфашӕырӕм, гугъапӕу рапхыӕрӕм защӕдгъӕгъуазӕм тшӕонгъоу зымакӕ зытыгъӕхӕм ащӕщхӕм гушылӕгъу тафӕхыгъ. Ахӕм анахыбӕм джӕуап къытатыжыныу адагъӕп, ау шхъӕиныхъӕу къыддӕгушылагъи къахӕкӕыгъ. Нӕбгыри 7-у мы участкӕм гушылӕгъу тызыщӕфӕхыгъӕхӕм ащӕщӕу нӕбгыриплӕым Владимир Путиным амакӕхэр фатыгъӕхӕу ары къызӕрауагъӕр. Къӕралыгъоу 1990-рӕ илӕсхӕм зӕтырагъӕзыгъагъӕр ащ зӕтыригъӕуцӕжыгъӕу, тапӕкӕи нахышӕу ышӕныным шыгъыгъхӕу зылуагъи къахӕкӕыгъ, адӕрхӕм аригъапши ар къахыхыгъӕу зылони тылукагъ. Икӕыб политикӕу зӕрихъӕрӕм пае ымакӕ фитыгъӕу зылуагъи тырихыллагъ. Михаил Прохоровыр зӕрӕныбжыкӕм къыхӕкӕыкӕ, лӕхъӕным нахъ диштӕщӕу алыгъи, тызӕупчӕлыгъӕхӕм ащӕщӕу нӕбгыритӕум амакӕхэр фатыгъӕхӕу алуагъ. Ахӕр ежӕхӕри ныбжыкӕлӕх. Геннадий

Зюгановым зымакӕ фӕзытыгъӕу джӕуап къытатыжыгъӕр зы нӕбгырӕ. Мы кандидатым дӕзыгъащтӕхӕрӕм зӕрихӕбӕу, непӕ къӕралыгъом ипӕщӕхӕм пстӕури зӕхагъӕтӕкӕуагъӕу ащ ылытыгъ. Ар ащ иеплӕыкӕ.

Культурам и Унӕу урамӕу Краснооктябрьскӕм тетым Юф шызышӕлӕгъӕ хӕдзынхӕм участкӕм тызылохӕм щӕджагъо хыгъагъӕ. Арын фае хэдзакӕхэр нахъыбӕжӕу ащ къызӕкӕуагъӕуцӕжыгъӕхӕри. Мыщ «электроннӕ урнӕ» чӕтыгъӕп, ау ащӕ радзӕгъӕ бюллетенхӕр къыпхырыщӕщтыгъӕх. Шыпкӕуо плӕштӕм, мыщ гушылӕгъу тызыщӕфӕхыгъӕхӕм янахыбӕр пенсионерыгъ, нахыбӕм джӕуапхӕр игъӕкӕотыгъӕу къытатыжыгъӕх. Нӕбгырӕ 17-у къыддӕгушылӕн зыдагъӕм шыщӕу 11-м Владимир Путиным амакӕхэр фатыгъӕх. Геннадий Зюгановыр къыхӕзыхыгъӕр нӕбгырищ, нӕбгыритӕум Сергей Мироновым нахъ цыхъӕ фашыгъ, ныбжыкӕи закъоу къахӕкӕыгъӕм Михаил Прохоровым ымакӕ фитыгъӕу къытилуагъ. Нӕужым тызыдӕщӕлӕгъӕ

участкӕтӕуми маӕкӕуо къаӕуагъӕу плӕн плӕкӕыщтыгъӕгъӕп. Хэдзакӕ комиссием хӕсхӕми ар къаушыхъатыгъ. Мы мафӕм фӕдӕу пчӕдыжымы хыу, участкӕр къызылуамыхызӕ, цыфхӕр жыугъӕу къауалӕхӕу къыхъыкӕыгъӕуи алуагъ. Учаскӕиплӕу тӕ тызӕкӕуагъӕм гушылӕгъу къыщӕтфӕхыгъӕхӕм Владимир Жириновскӕм ымакӕ фитыгъӕу къызылуагъӕу къахӕкӕыгъӕп. Къыддӕгушылӕнӕу фӕмыгъӕхӕм ар нахъ къыхӕхыгъӕкӕи енӕгуагъо.

Шыпкӕуо, тызыдӕгушылагъӕхӕм къӕралыгъом зӕхӕкӕыныгъӕшхӕр шыкӕлагъӕхӕу, непӕрӕ пӕщӕхӕм ар амыгъӕцӕкӕшӕтӕу зылони къахӕкӕыгъ. Арӕу шыгъи, нахыбӕм къӕралыгъор къыныгъӕохӕм къахӕзыщӕжыгъӕу, зӕо-зӕпӕуцуж мыухыжӕу Темир Кавказым илыгъӕр къызӕтӕзыгъӕуцугъӕм шылаӕкӕр тапӕкӕи нахышӕу ышӕыщтӕу алытыгъ. Ащ фӕдӕ еплӕыкӕи зилӕр зӕрӕнахыбӕр кӕуахӕу хӕдзынхӕм афӕхыгъӕхӕми къагъӕлӕгъагъ.

ХЪУТ Нӕфсӕт.

«Модэм» диштэрэ гъэсэнныгъэр

КЪЫТКЪХЪУХЪЭРЭ сабыйхэм гъэсэнныгъэ-пъуныгъэ дэгъу ягъэгъотыгъэныр, шлэныгъэ икыу алэкълэхъэгъэныр Иофыгъо шъхьалэм ащышых. Гъэсэнныгъэм исистемэ ушэтын зэфэшхьафхэр зэрэщыкхэрэм кыыхэкълэу, ныбжьыкълэхэм кыиныгъуабэ зэпачын фаеу мэхъу.

Урысые Федерацием гъэсэнныгъэмрэ шлэныгъэмрэкълэ иминистрэу Фурсенкэм кыугупшысыгъэ зыкълэ къралыгъо ушэтын (ЕГЭ-р) ныбжьыкълэхэр щыбзэм шыклагъэкълых. Ащ фэдэ ушэтынхэр кьобгъэжъэнхэм ыпкълэ ахэм яшыкълэ, яметодикэ тегъэпсыхъэгъэ егъэджен программэхэр гъэсэнныгъэм пэшлэрыгъэшъу хэгъэхъэгъэнхэ зэрэфэягъэм зыпари егупшысагъэп. Ушэтынхэр зыкхорэр илъэс пчъагъэ хъугъэш, ЕГЭ-р зытын фэе ныбжьыкълэхэри, ахэм янэ-ятэхэри Иоф хэтых. Экзаменхэр къэсынхэкълэ илъэс зытлу шылу кълэ-егъаджэхэр аубытыхэш, анахь макълэм — миниф, анахьбэм мин пшыкълутф-тлоклэ мазэм атызэ загъэхъазыры. Еж ушэтынхэр зэрэкхорэ шыкълэм игугъу тшыжыкхэрэп!

Шыпкъэ, шлэныгъэр плэ-кълэуатэ, ащ зэхьокълыныгъэ зэфэшхьафхэр нахь псынклэу кыищэхъу, технологиякълэхэр тыди шагъэфедэх. «Дунэе хьытыум» (Интернетым) зызыщышъомбгъугъэ плэхъаным шлэныгъэр зы плэныкълэм нахь псынклэ, нэмыкълэ плэныкълэм нахь кыи хъугъэ. Компьютер, ноут-бук зымылэ унагъо къэнэжыгъэпщтын. Ащ кълэрыгъысхэр сабыим шлэныгъэ икыу илэным удэлъжэн фае нахь, ышхъэкълэу, ипсауныгъэ зэщызыгъэкълэ е кьехьыльэкълэ ыльэкълэшт программэхэр тегъэкхонхуэ щытэп.

Гъэсэнныгъэм кыищэжыгъэ «модэмкълэ» гурыт еджаплэхэм зэкълэми «лицей», «гимназия» зыфэллошт цлэхэр ялэным япашэхэр дэгулэх, программэ хьыльэхэр апшэ ралъхъажыкхэ е арагъаштэх. Еджэплэ кызырэкълэу кьанэрэмэ япчъагъэ хэкълэ. Тэ тиахътэ еджапкълэ, тхакълэ тымышлэу, еджаплэр тшлогъэшлэгъо-

нэу тыпэхъэгъагъ. Джы хьарыф тхыкълэ, еджакълэ зымышлэрэ сабыйхэр апэрэ классым аштэхэрэп. Кълэцылкълэхэм янахьбэр еджаплэм фэмыехуэ макълэ. А зэпстэр кълэцылкълэхэр апэу зэоллэрэ ублэллэ классхэм якълэ-егъаджэхэм алъэгъу.

Хьокло Марыет илъэс 50-м кьехъугъ ублэллэ классхэм якълэ-лэгъаджэу Иоф зышлэрэ. Андырхъое Хьусенэ ыцлэ зыхьырэ кълэлэгъэджэ колледжы, Адыгэ къралыгъо кълэлэгъэджэ институтыр кыуыхыгъэх. Адыгэ республикэ гимназием (интернатыщыгъэм), я 19-рэ Мыекълэпэ гурыт еджаплэм Иоф ащишлагъ. 1979-рэ илъэсым кыищыублагъу республикэ гимназием хэ-

хьэрэ я 4-рэ ублэллэ еджаплэм шэлажэ. Классэу ылыгъым кълэ-цылкълэхэр программэ кызырэкълэ (традиционнэм) тетэу щырегъаджэх. Хьокло Марыет зэрэхигъэунэфыкълэрэмкълэ, гъэлъшыгъэ программэмкълэ зыщырагъэджэхэр еджаплэхэм кълэ-цылкълэхэр кьачлашыжыкхэш, класс кызырэкълэхэм кьащэжхуэ мымакълэу кыыхэкълэ.

— Зэкълэри «вундеркиндын» ыльэкълэштэп. Сабыйхэр зэфэшхьафых. Нэбгырэ пэпчэ екълэ-лэкълэ гъэнэфагъэ ищыклагъ. Гъэлъшыгъэ егъэджен программэм тетэу Иоф зышлэрэ еджаплэхэм кълэцылкълэу нахь чанхэр, нэутхэхэр хашыпыкълых. Ары шъхьае, класс кызырэкълэхэми

щысэтехыплэ хьун ыльэкълэшт сабыйхэр ащеджэнхэ фаеба?! Нахьыпэм тэ, кълэлэгъаджэхэм, пшъэрылэу зыфэдгъэуцужыкхыгъэр дэу еджэрэ гурытэу еджэрэм, гурытыр дэгъу дэдэ еджэрэм кълэгъэхъанхэр арыгъэ. Джы класс кызырэкълэ дэгъу дэдэу еджэн зылъэкълэшт сабыйхэр кыыхемыкълэу е зы нэбгырэ-нэбгыритлэм блэмыкълэу мэхъу, — кълэуатэ Марыет.

Хьокло Марыет Урысые Федерацием гъэсэнныгъэмкълэ илофшлэ гъэшлуагъ, кълэлэгъэджэ методист. Методическэ Ипылэгъу зэфэшхьафхэм язэхэгъэуцонкълэ комиссием илъэс пчъагъэрэ хэтыгъ, тхыльхэм ятхын хэлэжыагъ.

— Тэри техникескэ Ипылэгъухэр дгъэфедэщыгъэх. Урокыр нахь гъэшлэгъонэу зэрэзэхэдгъэуцонштым, кълэцылкълэхэм шлэныгъэхэр нахьбэу зэралэ-кълэгъэхъаштым тегупшысэщыгъ, нэрыльэгъу Ипылэгъухэр дгъэфедэщыгъэх. Къэтлуатэрэ сурэттехыгъэкълэ нэрыльэгъоу кълэцылкълэхэм кьадгъэлъэгъуштыгъ. Ау нахьбэу тыналэ зытетыгъэр кълэцылкълэхэр еджэным фэтхэнхэр, узреджэн фэе шыкълэхэр алэкълэгъэхъанхэр арыгъэ. Нэбгырэ пэпчэ тылылэ-сыщыгъ, темэ пэпчэ сыхъат пчъагъэ тегощагъэу ар сабыйхэм зэралэкълэтыхъагъэм нэмыкълэу, яшлэныгъэ «дгъэпытэжыкхэнэу» игъо тифэщыгъ. Джы зыр зэрагъэшлэнэу игъо имыфэхъэзэ лъэкълэуатэх, шлэныгъэр кьалэкълэ-мыхъэзэ алэкълэзыжы. Программакълэхэр зэхъыгъэуцохэрэм ащ аналэ тырагъэтын фаеу кыисшлшы. Гъэсэнныгъэм кълэу кыи-хъахьэрэм десымыгъаштэкълэ арэп. Ау а шыкълэхэр кыизэкълэу кыи-зэмыкълэу шы. Анахь шъхьалэр ар сабыйхэм кьаымоононр ары, — ело кълэлэгъаджэм.

Кълэлэгъаджэм исплъыкълэ дэмыгъэштэн плэжыкълэ. Егъэджен программэ зэфэшхьафхэр тиублэллэ ыкли гурыт еджаплэхэм зэралэлъхэр, кълэлэгъаджэхэр шыкълэ-амалыкълэхэм зэрэусэхэрэп щытхъугъэкълэ афэлплэгъун плэжыкълэшт. Ау илъэс пчъагъэм кыицлоцлэ зыкълэзыгъэшпыкълэжыгъэу, ллэуж пчъагъэ зэрагъэсэгъэ программэхэри шэрэлэх. Тэри ахэм атетэу тырагъэджагъ. Тхьэмкълэ шыкур, шлэныгъэм тыкыычинагъэп. Арыш, нытыхэм ясабыйхэр еджаплэм члагъэхъанхэ зыхьукълэ зыхэдэнхэ ялэн фае.

ТЭУ Замир.
АР-м изаслуженнэ журна-лист.

Еплъыкълэхэр зэпеохэзэ...

ЕГЭ-р апэрэу зытыгъэхэм апшэрэ еджаплэхэр кьауыхыгъэх, унагъохэр ашлагъэх, ау ащ фэгъэхьыгъэ зэпуцужыныр аухырэн. Еплъыкълэхэр зэпеохэзэ, кълэу тэрэзым кыицлоклэхэм ны-тыхэр цэгугъых.

Ары ащ ехьыллэгъэ кьэбархэр зыкълэзпымыухэрэп. Ахэр зэмкълэ кьыдэуаех, зэмкълэ нахь мэсамбыржыкхэ. Ащ фэдэу мы мафэхэм а еплъыкълэ зэпуцужыныр СМИ-хэм закьышлэгъыгъ. Ащ анахьэу зыиушъомбгъугъэр Урысые Федерацием гъэсэнныгъэмрэ шлэныгъэмрэкълэ и Министертвэ иколлегие изэхэсыгъо ыуж. Анахьэу джы цыфмэ амыштэрэ министрэу Андрей Фурсенкэм урысыбзэмкълэ экзаменыр я 9-рэ класс ужым атынэу кыи-зэрэхилъхъагъэр ары. Министрэм кьыдэзыгъэштагъэхэри кьэхъугъэх. Ахэм ащыщ Общественнэ палатэм щыщэу, гъэсэнныгъэ зыиушъомбгъугъэ Гупчэу «Царицыно» зыфилоу Москва дэтым идиректорэу Ефим Рачевскэр. Ащ кызырлэуагъэмкълэ, кълэлэгъаджэхэм я 11-рэ классыр кьауыхы зыхьукълэ экзаменэу атырэм ипчъагъэ нахь макълэ хъушт, ащ ялоф нахь кыицлоклэшт. Директорым кыи-зэ-

рэхигъэщыгъэмкълэ, ащ фэдэу зэтеуыгъэу экзаменхэр Европэм ыкли США-м бэшлагъэу ащаты.

Ау еджаплэм ипашэ нэмыкълэхэр «кыитебэнагъэх». Тихэгъэгоу цыфхэм ягъэсэнныгъэ, анахьэу урысыбзэмкълэ ятхэн ыкли ягу-щылэн кыиышыкълэчырэм, хьонабзэр жабзэм ипашхэ зыщыхьурэм ащ фэдэ шъхьэм кьибгъахэ мыхъунэу алытагъ. «Хэгъэгур зышхъэ имыкълэрэмэ яобшэствэ зышлы зышлоигъор тегъэкълэгъэн фае» зылуагъэхэри кьахэкълэгъэх.

Шлэныгъэм кълэу кыиыхьэрэ пстэури пэрыохуэ горэм локълэ, ар псынклэу амыштэу бэрэ кыи-хэкълэ. Ау ЕГЭ-м фэдэу ашымыгъупшэу бэрэ тегушылагъэхуэ кьэшлэжыкълэу. Арэуштэу зыкълэхурэр гъэсэнныгъэм илоф зэкълэри егъэгумэкълэш ары, унагъо пэпчэ ащ епхыгъэ Иофгыор «ехъэш» ары. Зыр кълэлэгъаджэ, адрэр кълэлэгъаджэ, адрэхэр ны-тых е ныж-тыжыкхэ. Ахэм зэкълэмэ ушэтынхэр анэсы, ар зэрэкълэштэм егъэгумэкълэш.

Ау мызэгъэгум министрэм кыиуагъэм узэгупшысэн хэлъ, дэбгъэштэни плэжыкълэшт. Сыда плэмэ урысыбзэм икурс я 9-рэ

классым щаухы. Арыш, зэрагъэшлагъэр ащымыгъупшэзэ экзаменыр атымэ, я 11-рэ класс ужым атыштым ипчъагъэ кыи-щыкълэшт. Зэхэщакълэхэм кыи-зэралорэмкълэ, я 9-рэ класс ужым оцэнкэу кълэлэгъаджэхэм кыи-хьыгъэм ымыгъэразэ хьумэ, я 11-рэ класс ужым икълэрыкълэу ар ытыжыкхэ ыльэкълэшт. Ау, сыдэу щытми, а Иофхьэбзакълэ зыштагъэм нахьы зыгукълэ зымыштагъэр непэ нахьыб.

Ащ нэмыкълэу министрэм кьахилъхъагъ географиемкълэ ЕГЭ-р я 10-рэ классым ыуж атынэу. А предметым изэгъэшлэн я 10-рэ классым щаухы.

Арыш, ащи узэгупшысэн хэлъ.

Ау министрэм кыиушпысырэр а предметитлэм непэ кьащыуцурэп. ЕГЭ-р апшэрэ еджаплэми щатэу хьун ыльэкълэшт. Бакалавр хъуштхэм ЕГЭ-р апшэрэ еджаплэм щатынэу министрэм кьахилъхъагъэу мы мафэхэм Урысыем гъэсэнныгъэмрэ шлэныгъэмрэкълэ и Министерствэ ащ шытегушлэх.

— Мы Иофкълэм цыфхэр бэрэ ыгъэгумэкълэхуэ тегушылэ-щытых, кыиушпыкхыкхэр кьэхъуштых, — ело Фурсенкэм. —

Ау ар зымыштэхэрэм бакалаврхэр зэрамыгъэхъазырышъуштхэр кыицлоуагъа. Егъэджен Иофыр ахэм нахьышлоу зэхэ-щэн зэрэфаем ащ урегъэгупшысэ.

Министрэм зэрилыгъэрэмкълэ, бакалаврхэр зымыгъэхъазырышъурэ апшэрэ еджаплэхэр кыи-зыхъэшхьожыкхыкхэ фае. Шыпкъэ, апшэрэ еджаплэм ЕГЭ-р зэрэщатыштыр гурыт еджаплэм зэрэщатырэм фэдэштэп. Гъэцкълэнхэр зыуплэкълэштхэр апшэрэ еджаплэм епхыгъэштхэп, эксперт шъхьафитхэр ащ фэгъэгъэ-щытхы. Фурсенкэм кыи-зэри-орэмкълэ, ащ фэдэ экзаменхэм апшэрэ еджаплэхэр илъэситлу-щыкълэ атэхаштых. Бакалаври-атым ыуж Иоф ышлэнэу апшэрэ еджаплэм кыи-цылкълэштхэм апае «сэнхъатымкълэ экзаменыр» хэгъэхъэгъэн фае.

Сыдэу щытми, гъэсэнныгъэм илоф зэхьокълыныгъэхэр кьэжэх. Ахэм мылкъу гъэнэфагъи апэ-лохъ ыкли апэлухъашт. Ащ еллы-тыгъэуи бюджет ахьшэр кьатлуп-щы. Ащ фэдэу мы аужырэ илъэ-сыим федеральнэ бюджетым гъэ-сэнныгъэм илоф пэлухъанэу кыи-тлупшырэ ахьшэр фэди 4,5-кълэ нахьыбэ хъугъэ. Урысыем ире-

гион 69-мэ кълэлэгъаджэм илэ-жъапкълэ экономикэм кыищагъа-хьэрэм гурытымкълэ фэдиз хъугъэ. Министрэм зэрилыгъэрэм-кълэ, кълэлэгъэджэ сэнхъатым имэхъанэ мы аужырэ илъэс залэм нахь зыкълэтыгъ, илэ-жъапкълэ кыиыхъауагъ. Кълэлэгъэд-жэ ныбжьыкълэхэр нахь фэкълэ-щыгъоу еджаплэм локхэ хъугъэ. Гушылэм пае, икълэгъэ илъэсым ищылэ мазэ кыищэгъэжыагъэу Ионыгъом нэс еджаплэхэм ачлэт кълэлэгъэджэ ныбжьыкълэхэм япчъагъэ проценти 10-кълэ нахьы-бэ хъугъэ, зэкълэмкълэ нэбгырэ мин 25-рэ кълэлэгъэджэ ныбжьы-кълэу еджаплэхэм аштагъ.

Министрэм игушылэхэр кьа-ушыкхаты тэ тиреспубликэкълэ пчъагъэу шылэхэми. Еж ныб-жьыкълэхэми, еджаплэхэм япашэ-хэми кыи-зэралорэмкълэ, ахэм ялэ-жъапкълэ лыхъэдэхэр фашлых, ялофшлэн клагъэгушлэхэмкълэ амалхэм яусэх.

Хэгъэгум ит апшэрэ еджаплэ-хэм япчъагъи мы аужырэ уахъ-тэм зэхьокълыныгъэхэр фэхъугъэх. Аужырэ илъэси 6 — 8-м ахэм япчъагъэ проценти 10-кълэ нахь макълэ хъугъэ. Урысые Федера-цием университети 9 щызэхашагъ. Университет пэпчэ апшэрэ еджэпкълэ 3 ыкли нахьыбэ хэ-тэу Иоф ашлэ. Тапэкли апшэрэ еджаплэм исистемэ зэхьокълыны-гъэхэр фэхъуштых.

СИХЪУ Гоцнагъу.

■ ИЛЭЭС ЗЭФЭХЫСЫЖЬХЭР

ПшъэрылтыкIэхэр агъэнэфэгъэх

Илээс ИофшIагъэхэр зэфэхысыжыгъэнхэр ыкIи ахэм къагъэлъэгъуагъэхэм атегъэпсыкIыгъэу гухэлтыкIэхэр гъэнэфэгъэнхэр шыIэныгъэм шапхъэ шыхъугъ. Мы мафэхэм а гухэлтым ехыылIэгъэ зэлукIэхэр хэбзэ органхэм, къулыкъухэм, учреждениехэм ащэкIох, къызэтынэкIыгъэ 2011-рэ илээсым ИофшIэн зэрэзэхэщэгъагъэм тегушыIэх, икIоу зылымIэсыгъэхэр къыдалтыгъэхэзэ гухэлтыкIэхэр агъэнафэх. ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутами а темэм ехыылIэгъэ зэлукIэ гъэтхапэм и 2-м иIагъ. Ащ хэлъжыагъ ыкIи къышчыгушыIагъ АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэр. ПФР-м и Къутамэу Адыгэ Республикэм шыIэм ипашэу Къулэ Аскэрбий илээс кIэуххэр къызызэфэхысыжыхэм зэлукIэм къышчыгушыIагъэх шIокI зимылэ медицинэ страхованиемкIэ АР-м ирегиональнэ фонд ипашэу Хъагъэудж Марыет, ФССП-м и ГъэlorышIапIэу АР-м шыIэм ипашэ игуадзэу Къонэ Азэмат, ПФР-м иотделхэм япашэхэу Мамый Римэ, ДэгумыкIо Валентинэ, Сергей Калашниковыр, ПФР-м и ГъэlorышIапIэу Мыекъопэ районхэм шыIэм ипашэу ЛIыхъурэе Александр.

— Пстэуми анахь кIэух шъхьалэу 2011-рэ илээсым фэхъугъэр, — къылуагъ Къулэ Аскэрбий, — пенсиехэр игъом зэрафагъэуцуштыгъэхэр, къызэрафалтыгъэжыштыгъэхэр ыкIи зэпыу фэмыхъоу ипIалъэм ехуылIэу ахэр зэралъагъэлэсыштыгъэхэр ары. Ары тинахыжыхэм

аныхь ящыкIэгъэ шъыпкъэу къызэрэтажэхэрэр, зэрэдгъэрэзэнхэ фаер.

ИофшIэнкIэ лъэныкIо шъхьалэу ылыгъэхэрэм къатегушыIэгъэ, кIэлэцIыкIу зилэ унагъохэм къэралыгъо IэпыIэгъу ятыгъэным ехыылIэгъэ я 256-рэ Федеральнэ законыр гъэцкIэжыгъэнымкIэ пшъэдэкIыжъ гъэнэфэгъэ зэрахырэм апэу къышчыуцугъ. Социальнэ политикэмкIэ гъогоу къэралыгъом хихыгъэр гъэцкIэжыгъэным акIуачIэ зэретыгъагъэр ыкIи ар тиреспубликэ ищыIакIэ щыщ шъыпкъэ зэрэхъугъэр, кIэлитIу ыкIи ащ нахыбэ къызыфэхъугъэ унагъохэмкIэ ар IэпыIэгъушIоу зэрэщытыр хигъэунафыкIыгъ. Джащ фэдэу лъэныкIо шъхьалэхэм ахилытагъ къэралыгъомрэ цIыфымрэ ахыщэ IахькIэ здыхэлъжыхэзэ пенсиехэм апае мылIу зэлугъэкIэгъэным ехыылIэгъэ программэм игъэцкIэжыны лыгъэкIотэгъэныр ренэу янэплъэгъу зэритыгъэр. Электроннэ шIыкIэм тетэу ИофшIапIэхэмрэ ПФР-м иорганхэмрэ документхэмкIэ зэхъожыхэу гъэпсыгъэным ИофшIэн чIыпIэ гъэнэфэгъэ щуибытыгъ. Нахыпэм отчетхэр ятыгъэнхэм фэшI организациехэм ИофшIэхэр чэзыхуэхэм ахэтынхэ ыкIи охътабэ агъэкIодын фаеу зэрэщытыгъэм джы фэдэжып, электроннэ кIэтхэжыкIэ шIыкIэм тетэу документхэр къалъагъэлэсых.

КъызэтынэкIыгъэ илээсым ИофшIэн кIэу къыхэхъэгъагъэхэми къатегушыIагъ. Ахэр зэкIэ зыфэкIожыхэрэр Пенсиехэм-

кIэ фондым иорганхэр цIыфхэм нахь апэблагъэ шIыгъэнхэм ехыылIэгъэ концепциехэу ПФР-м ыгъэнэфэгъэхэр шыIэныгъэм щыгъэцкIэжыгъэнхэр ары. Ащ ехыылIэгъэ Иофыгъохэу зэрахыгъэхэм зыкIэ ахилытагъ блэкIыгъэ илээсым иIоныгъо-чъэпыогъу мазэхэм «Адыгэ Республикэм икIэлэеджэкIо ныбжьыкIэхэм пенсиехэм ыкIи социальнэ шыIакIэм яхыылIэгъэ шIэныгъэу яIэхэм ахэгъэхъогъэныр» зыфиIорэ кампаниеу рагъэкIокIыгъэр. А гухэлтым пае ПФР-м иорганхэм кIэлэеджакIохэм апае экскурсиехэр зэхатщытыгъэх, кIэлэеджакIохэмрэ студентхэмрэ ПенсиехэмкIэ фондым ИофшIэн зэрэзэхэщэгъэм цагъэгъуазэщытыгъэх, ПФР-м иИофышIэхэр республикэм ит еджапIэхэм ащыIэщтыгъэх, кIэлэеджакIохэм, студентхэм аIу-кIэщтыгъэх. Егъэджен курсэу «УФ-м пенсиехэр зэрашара-тыхэрэ шIыкIэр» зыфиIорэр гурит общеобразовательнэ ыкIи фэшIыкIэ гъэпсыгъэ еджэпIи 169-м ашарагъэкIугъ, кIэлэеджэкIо мин 11 рагъэджагъ.

ПенсиехэмкIэ фондир цIыфхэм нахь апэблагъэ шIыгъэн, цIыфхэр зыгъэгумэкIырэ Иофыгъохэр зэшIохыгъэнхэ, яупчIэхэм джэуапхэр ятыжыгъэнхэ гухэлтым пае, ПФР-м и ГъэlorышIапIэхэу районхэм ащыIэхэм япашэхэр дэкIыхэзэ псэупIэ залуэмэ ащызэхэщэгъэ егъэблэгъапIэхэм цIыфхэм зэрашIуагъэхэ графикыр зэхагъэуцогъагъ ыкIи агъэцкIэжыгъэ. А шIыкIэм дэгъоу зыкызызэригъэлъэгъуа-

гъэр, цIыфхэр зэригъэразэхэрэр къыдалтыгъэгъэ, ПФР-м иреспубликэ Къутамэ ипаша а ИофшIэным хэлъжыу ыублагъ. А зэпстэум шIуагъэу къатыгъэр шысэхэмкIэ къыгъэшпыпкъэжыгъ.

— ПФР-м ирегиональнэ Къутамэ ыгъэцкIэрэ пшъэрылтым тиреспубликэ социальнэ мэхъанэу шыриIэр, — къылуагъ А. Къулэм, — экономикэ мэхъанэ зилэ пчъагъэхэмкIэ нафэ къэпшIын плъэкIышт. Пенсиехэм, ахыщэ тын хэгъэхъожьхэм, граждэ куп зырызэхэм яматериальнэ шыIакIэ нахышIу шIыгъэным фэшI арагырэ ахыщэ тынхэм, социальнэ программэхэр гъэцкIэжыгъэнхэм апае ПФР-м ибюджет къыхэкIыгъэ мылIу Адыгеим гъэрэкIо сомэ миллиард 13-рэ миллион 378,8-рэ шыдгъэфедэгъ. Ар гъэрэкIо республикэ бюджетым фэдэу къыIэкIэхъагъэм процент 21,4-кIэ нахыб. ХэхъоныгъэшIоу лытэгъэн фае, ыпэрэ илээсым елытыгъэмэ, 2011-рэ илээсым ПФР-м ахышIу къыIэкIэхъагъэр сомэ миллиардрэ миллион 771,2-кIэ нахыбэ зэрэхъугъэр.

Пшъэрылтыу агъэцкIэхэрэр зэмыхъокIыхэу къэнэжыкIахь мышIэми, шыIэныгъэр ыпэкIэ лъэкIуатэ, зэхъокIыныгъэхэр къызыдехыхэ ыкIи ахэм зэшIохыгъэн фэе пшъэрылтыкIэхэр къагъэуцух. Арышъ, Иофыгъо пстэуми апэ рагъэшъыхэзэ тызыхэхъэгъэ 2012-рэ илээсым анаIэ зытырагъэтын фэе лъэныкIохэри Къулэ Аскэрбий къыгъэнэфэгъэх. КъызэриIуагъэмкIэ, зэкIэми анахь мэхъэнэ шъхьалэ етыгъэн фае пенсиехэр афэгъэуцугъэнхэм, къафэлъытэжыгъэнхэм ыкIи ятыгъэнхэм ехыылIэгъэ ИофшIэныр джы зэрэщытым фэдэу дэгъоу тапэкIи зэхэщэгъэныр. ЯтIонэрэ Иофыгъоу къыгъэнэфэгъэ страховой тынхэм пэшэ-

ныгъэ адызехъэгъэным ехыылIэгъэ пшъэрылтыу яIэр зэригъэшъуашэм лъыкIахъэу гъэцкIэжыгъэныр. Ящэнэрэ пшъэрылтыу къыгъэуцугъэ ны (унэгъо) мылIу ехыылIэгъэ социальнэ проектышхом епхыгъэ Иофыгъохэр шапхъэхэм атегъэпсыкIыгъэу афызэшIохыгъэнхэр. Ащ ехыылIэгъэ законодательствэм зэхъокIыныгъэхэр фашIынхэу Урысыем зэрэшагъэнэфэгъэм ыпкъ кыкIэу, тапэкIэ игъэцкIэжыны нахь къын къэхъун ылгъэкIышт. Сыда Iомэ ны (унэгъо) мылIу зыпIуагъэхъэрэ лъэныкIохэм джыри ахэхъошт. Мэхъанэу иIэмкIэ яплIэнэрэ чIыпIэм ыгъэуцугъэ къэралыгъомрэ хабзэмрэ ахыщэ IахькIэ здыхэлъжыхэзэ пенсиехэм апае мылIу зэлугъэкIэгъэным ехыылIэгъэ программэр дэгъоу гъэцкIэжыгъэныр.

Джащ фэдэу пшъэрылты шъхьалэу къыгъэнэфэгъэ «электроннэ правительствэкIэ» зэджэгъэхэ, нэмыкIэу зэкIон хъумэ, къэралыгъо фэлэ-фашIэхэр электроннэ шIыкIэм тешэгъэнхэм фэшI межведомственнэ электроннэ системэ гъэпсыгъэным епхыгъэ зэхэщэн-техническэ Иофыгъохэр зэшIохыгъэнхэ зэрэфаер. Ащ къыкIэлъэкIо пенсиехэм яхыылIэгъэ законодательствэр тапэкIэ либерализацие шIыгъэным ыкIи цIыфхэр зыфэныкIо лъэныкIохэм ар нахь апэблагъэу гъэпсыгъэным епхыгъэ ИофшIэныр. Ащ фэгъэхъыгъэ номерэу 360-ФЗ зытет Федеральнэ законэу «Пенсиехэм апае зэлугъэкIэгъэ мылIу къыхэкIырэ ахыщэ тынхэр ятыгъэнхэм мылIу зэрэпIуагъэхъэрэ шIыкIэм ехыылIагъ» зыфиIорэр гъэцкIэжыгъэныр.

Илээс ИофшIагъэхэр къызэфихысыжыкIахь, тызыхэхъэгъэ илээсымкIэ пшъэрылтыкIэхэр къызэгъэнэфэхэ уж Къулэ Аскэрбий игуапэу къылуагъэ гъэхъагъэу ашIыгъэхэмкIэ исэнэхъатэгъухэм зэрафэразэр, тапэкIи ИофшIэн къызэрэкIырамыгъэчыштым ицыхъэ зэрэтелъыр.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

ХЪУАЖЪ

Аслъан:

«Адыгэ щыгъум зэлъашIэныр тефэ»

БлэкIыгъэ илээсым гъомылапхъэхэм, шъонхэм ыкIи ахэр зыхашIыкIыхэрэм я Дунэе къэгъэлъэгъонэу Москва щыкIуагъэм предприятияе «Адыгэ щыгъу» зыфиIорэм ипашэу Хъуажъ Аслъан УФ-м мэхъумэщ хъызмэтымкIэ и Министерствэ и Дипломрэ дышъэ медальрэ къышчыратыгъэх. Джащ фэдэу ащ республикэ зэнэкъокIоу «Лидер малого и среднего бизнеса» зыфиIорэм текIоныгъэр къышчыдихыгъ, промышленностым чылэжьэрэ предприниматель анахь дэгъукIэ алытыгъ.

Адыгэ Республикэм и Представительствэу УФ-м и Президент дэжъ шыIэм онлайн-зэдэгъушыIэгъоу Хъуажъ Аслъан къыдишыгъэм предприятием хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным фэшI анахь шъхьалэу Иоф зыдишIэхэрэр къышчыIотагъэх, упчIэ зэфэшъхьафхэм джэуапхэр къаритыжыгъэх.

— Аслъан, сыда «Адыгэ щыгъур» угу къэзыгъэкIыгъэр?

— Ар сыгу зилыгъэр бэшIагъэ. Зэрэдунаеу шыцIэрыIо итальянскэ макаронхэм, голландскэ къуаеи, болгархэм ялукум ыкIи нэмыкIэхэм адыгэ щыгъур анахь мыдэу, зэлъашIэн тефэу сэлгытэ. 1997-рэ илээсыр ары адыгэ

щыгъум фэдэ дунаим зэрэшамышIырэр къызычIэгъэщыгъэр, ау 2001-рэ илээсыр ары ныIэп ащ ишIын зэпызгъэфэн зыслъэкIыгъэр. Москва оборудование къышчысщэфи ащкIэ езгъэжыгъагъ. Апэрэ уахътэм сизэкъуагъ, мазэм килограмми 100 нахыбэ сфэшIыштыгъэп. Нэужым нэбгыритIу IэпыIэгъоу сштэгъагъэ, 2005-рэ илээсым

нэбгырэ 15-мэ Иоф шашIэ хъугъэ, непэ сиколлектив нэбгырэ 32-рэ мэхъу.

— Предприятием хэхъоныгъэхэр ышIынхэм пае сыда анахъэу Иоф зыдэпшIагъэр?

— Илээсхэм шIыкIэ горэм уфагъасэ, опыт уилэ зыхъукIэ, зыхэбгъахъуи пшIоигъу. Нэужым гъомылапхъэр зэкIоцIызыщыхъэрэ оборудование кредиткIэ зызгъэгъотыгъэ. Щыгъур пакетхэм ямызакъоу, грамм 450-рэ зэрыфэрэ банкэу пластикэм хэшIыкIыгъэхэм арылэу къэтIупшэу едгъэжыагъ. 2003-рэ илээсым унакIэм предприятиеи сщэжыгъэ. Ар зэрищыкIагъэу зэтэгъэпсыхъагъ. 2008-рэ илээсым къышчыублагъэу адыгэ лъэпкъ гъомылапхъэхэу «Курбэ», «Мамрыс», «Щыпсы», «Ашрай» зыфэпIощтхэр, аджикэ зыхашIыкIырэр къэтэтIупшых, адыгэ щыгъу лъэпкъиплI къэтэшIы.

— Сыда адыгэ щыгъур адрэ щыгъухэм зэратекIырэр?

— Шыныр адыгэ щыгъукIэ зыпшIурэм, нэмыкI щыгъухэм ягъэпшагъэмэ, нахь макIэу хэлъхэ, ау ар екъу. Щыгъур макIэми, зэрэпшIуыгъэр екъумэ, псауныгъэмкIэ нахышIу. Бжыныфэу хэлъыр уз зэфэшъхьафхэмкIэ Iэзэгъу, нэмыкIэу хатлъхэхэрэми шIогъабэ къаты.

— Шъуипродукцие непэ Москва ицапIэхэм ателъхъугъэ. НэмыкI чIыпIэхэми ахэр ащылушъогъэкIышъуха?

— Апэрэ уахътэм къыдэдгъэкIыхэрэр Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ныIэп зыщыIудгъэкIыштыгъэр. Непэ «Адыгэ щыгъум» ипродукцие Москва имызакъоу, Санкт-Петербург, Ростов-на-Дону, Волгоград, Пятигорскэ, Ставрополь ыкIи нэмыкIыбэхэм ащыбгъотышт. Тыдэ шыIэми, шIукIэ игугъу ашIышъ, лъэшэу тигуапэ.

— Продукциер зыкIо-цIышъульхъэрэм гушъ-Iэжъ гъэшIэгъонхэр тетхагъэх. Ар хэта зыгу къэкIыгъэр?

— Ар сэры зыгу къэкIыгъэр. Тызэрэщымыгушъыгъэу цIыфхэм ашIогъэшIэгъон хъугъэ, уасэ фашIыгъ.

— ЗэлъашIэрэ артистэу Кукэнэ Мурат исурэт шъуизетикетхэхэрэ рекламэхэмрэ сыдэу-щтэу къатехъагъа?

— Кукэнэ Муратрэ сэрырэ бэшIагъэу тызэрэшIэ. РекламэмкIэ ар бэмэ къызыдырагъалэ. Сэри ахэм ащыщ сыхъугъ. Сыхэмыукуыагъэуи къысщэхъу.

— Республикэм IэпыIэгъу горэ къышъуэта?

— Къэгъэлъэгъоныбэмэ тахэлъжэ. Ары пэпчэ пэлудгъэхэрэ ахыщэр республикэм къытетыжы. Джащ фэдэу кредитэу тштгъэрэм япроцентхэм апае субсидие къыфатIупшъы.

— Гухэлъ шъхьалэу шъуилэхэр къыталоба?

— Продукциер къызэкIоцIызыщыхъашт оборудованиякIэ лъэхъаным диштэу, нахь кIочIэ-шхуи иIэу къэсщэфи гухэлъ сий. Ащ процент 30 — 40-кIэ нахыбэу къыдэдгъэкIын амал къытитышт, цIыфэу ИофшIапIэ зэттыштыри нахыбэ хъушт.

МЫГУ Хьазиз.

ЦЫФЫР природэм кы-хэкыг ащ шыщ, изы лахь, сыдыгьокли арэуштыуи кэ-нэжы. Природэм ихьатырклэ цыф пстэумэ шылэклэ-псэуклэ амалхэр агьотыгъэх, ялэ хьугъэх. Къэкырэр ашхэу, псэушхьэхэр ыкли бзыухэр зэтырафыхэу, кыызфагъефедэхэу кырыклуа-гъэх.

Псыхьохэр, мэхэр, кьу-шхьэхэр кьяшлэкыгъагъэх, тыгъэр, мазэр, жьыр кьяшлушлэ-щтыгъэх. Псэ зыпыт дунайр мы зэклэ хэмытэу кызышлогъэшлы-гъуай. Псыр зышыбэу, хыр зы-щыуальэрэм хы ыкли псы пцэ-жыыхэр ашэбагъох. Пцэжыые-хэри лъэпкэ-лъэпкэу зэтыра-фых, ахэми гъэпсыклэ-шыклэ гъэнэфагъэхэри ахэлгых, ятлы-сыплэ чыплэхэри зэтэкых, ашъуи-али ащ елытыгъэу зэф-дэхэп.

Псэ зыпытхэр, ыпшэклэ кьэспчыгъэхэр хэмытхэу мы дунаишхор кызышлогъэшлы-гъуай. Аужыпкэм, ахэр шы-мылагъэхэмэ, ар боу тхьамыклэ шьуако, гуиш мээзах хьуныгъи.

Цыф цыклар дунаим кызы-техьом Тхьэр кыфэупси кье-тагъ: акылыр апэрэигъ, кьула-ир ащ кыготыгъ, ахэм акылуужь кьафишлыгъ дунэе нэф дахэр. Арышъ, а зэклэмклэ мафэ кьэс шыкур тшыныр зэклэми кыг-тефэ. (Ау нахьыбэрэмклэ тлэку тынэлуагъэу, тынэ кылуиыхи, тызклэгъушлуи, тшолофи шылэп).

Природэм гъэсэныгъэрэ икьу уасэрэ фэзышын зылэкырэр ащ ихьалэмэтыгъэ шыгъуазэр ары. Джащ фэдэ цыф шлагъу непэ сугушылэ зыфэгъээгъэ-щтыр. Ар — нэшгукъуай, гъэ-сэгъэшхо, пцэжыиешэ земыкло-кыжъ. Исабыгъо-лъэпцлэгъу зышгигъэклогъэ икьуаджэ ипсы-хьожьыу Мартэ ежъ шыщ хьугъэ, ешлэ псыхьом ихабзи, хэлъи, хэси зилэужыгъор. Икэлэгъуи, зэныбжыкли, еджэ зэхъуми, лы гъэсэгъэ-еджэгъацлэр зишлыгъэ-ми, унагъо зешлэми, кьэлэдэс е шлэныгъэлэжэ пэлэтыгъагъэп — зыплугъэ кьуаджэм, зыхэсыгъэ, кызыхэхьухьэгъэ псыхьом лэ-шлугъэу афырилэм хэмыхьуагъэ-мэ, кыкличыгъэп. Сэнэхьат инэу

наукэр фэхьугъэми, зэлашлэрэ бзэшлэныгъэлэжъэу, докторэу, профессорэу, цыф гъэшлэгъо-нэу Блэгъожь Зулкхаринэ пцэ-жыыхэмрэ пцэжыиешэнымрэ пфихьожьыштхэп. Пцэжыиаш! Сыдэу хьазына ащ уфытегъэ-псыхьэгъэныр, мош фэдиз пцэ-жыи лъэпкэхэр пшлэнхэр, зэ-хэпфынхэр, кызышлэлэнхэр, кьэуубытынхэр. Джащыгъум чыопсым гуклэ егъэкьугъ пцэ-жыиашэр: шхьхэм зегъэпсэфы, нэр чыжэу маплэ, гур мэгу-псэфы.

Джырэ уахьтэу кьалэмэ жьи, пси зышадэмытыжыым чыплэ рэхьат зэгъокл цыклар уклэмы-хьопсын плэкырэр (армэу фэ-шлэу шымытэу), пцэжыиашэу ушытыныр, природэм зыкы-ныгъэ дыуилэныр дэеп, сэ кы-зэрэсшлэшлэрэмклэ.

Кьэспчыжыштхэп пцэжыиешэ цыфхэмклэ шлуагъэу хэлъыр — анахь шхыныгъо кьабзэу, гуи, шхьхи, лэпкэ-лъэпкэ, ни, лъа-кьуи, ли — зэклэ пкышгъолым ишыклагъэр пцэжыиешэ хэлъ. Ащ фэдиз шлуагъэ зилэм уешэныр, кьэуубытыныр — джары сэнэ-хьатыр, лэфшлагъэр.

Зибэ пшлэрэм уфэлэзэ мэхъу, Блэгъожь Зулкхаринэ зэрэпцэ-жыиешэ дэгъум фэдэкьабзэу, ахэмклэ ышлэрэр, илэ шлэныгъэр зэрэбэр бэмышлэу кыдыгъэкы-гъэ тхылыгъэу «**Пцэжыыхэмрэ пцэжыиашэхэмрэ**» зыфило-рэмклэ кыушыхьатыгъ. Мыр

Природэм ухещэ, ар шлу уегъэлэжъэу

шлэныгъабэклэ кьыотэрэ лэф-шлагъ: зэмклэ, природэм пэбла-гъэ уешы, ащ угуегъэуцэ; ятло-нэрэмклэ, пцэжыиешэ Адыгеим ыкли Краснодар краим япсы-хэм ахэсхэр, ахэр зыфэдэхэр, зэрэгъэпсыгъэхэр, ал илэшлугъэ, кызырэрэуубытыштхэ шлыклар уегъашлэх; ящэнэрэмклэ, мыр адыгэбзэ бзэшлэныгъэм хэхьо-ныгъэ гъэнэфагъэ фэзышлырэ тхылыгъэ — адыгэ чыгум ит псы-хьохэм ыкли псы уцуагъэхэм ахэс пцэжыиешэ лъэпкэ зэфэшьхьа-фыбэр (мин 25-м нэхсэу ахэр зэтырафых) адыгабзэклэ кьэплон зэрэплэкыштхэр кыштытыгъ. Ащи кыштыуцурэп, шлэныгъэ-лэжъэу Блэгъожь Зулкхаринэ бзэ хабзэхэм кьапкырыкыгъэ, природэр зиклэсэ цыфым гу-хахьо фэхьурэ пцэжыиешэныр ыкли ар кызытеклырэ гушылэ шхьхьалэу «пцэжыиешэ» зыфило-рэр зэгугъэуцэхэмэ, зэригъапшхэ-зэ мэхьанэу кьатырэмкли, мор-фемэу зэрэзэхтэхэмкли (пкы-рыпкэу) кызэхехьы.

«Пцэжыиешэ» — тхыкьупшгъэр зыхэлъ псэушхьэу, бзыйхэр илэу псы зэфэшьхьафхэм ашес-хэу, ашышхэхэу, ашыбагъохэу ахэсхэр ары», тхылым щетхы авторэу Блэгъожь Зулкхаринэ.

Ащ кыкыкылыгъу гушылэу **пцэ-жыиешэ** кызытеклырэр «пцэ» зыфило-рэ гушылэ лъапсэр арэу зэрэщытыр кьегъэнафэ. Пцэ-клэ нахьыпэм заджэштгыгъэхэр пэг-шхоу псы зэфэшьхьафхэм кьа-щаубытыштгыгъэхэр арэу зэрэ-щытыр клэгъэтхы. Адыгэбзэ гу-шылэ кьэхьуклэ-гъэпсыклэм гъу-нэ лыфызэ, **пцэ-м** кытеклырэ гушылэхэр тхылым кыштытыгъ, джащ фэдэу суффиксэу «**жыи**» ужгъэигъэ мэхьанэу кьэзыты-рэр пкыгъэуцлэ лъапсэм гоуцозэ, гушылаклэхэр кызырэрэхьурэм кьатгъушылэ. Мы тхылым пцэ-жыиешэнымклэ гушылэ бэдэдэ адыгабзэклэ шыгъэунэфыгъ, ашклэ Зулкхаринэ итхылы адыга-бзэм хэхьо зэрэфишлыгъэм гу-лыотэ. Тхылыклар адыгабзэр, ухэтми, нахь лэрыфгъу кып-фешы, пцэжыиешэ ацлэхэр бзитлуклэ (урысыбзэклэ ыкли адыгабзэклэ) пшлэн амал уегъэ-гъоты. Зэрилэжыиешэ пцэжыиешэ лъэпкэхэм ацлэхэр кытытыгъ. Гушылэу «пцэжыиешэ» имэхьанэ-клэ пэблагъэу, зэхэуубытэгъэ мэхьанэу илэу адыгабзэм «паго» зыфило-рэр, анахьэу Тэхьутэмы-кьое ыкли Теуцожь районхэм зэ-рацагъэфедэрэри авторым кылуагъ, пагор — сазан лъэпкэ-

хэм ацл, ахэм нэ-мыкыцлэхэри ялэх: тхыбытыр (чернопузыр), хьалъэпкэ эн-шъошъабэ (тара-ныр), хыпцэхьэ-лабгъор (шама-ир), ахэм анэ-мыкыкхэри.

Зулкхаринэ икласэ хьугъэ пцэжыиешэныр ишыкларгъом ятэ кызырэрэклэрихы-гъэм, тым игъэ-псыклагъэм, пцэжыиешэным цыфым ипса-уныгъэклэ ишлуа-гъэ кызырэрэкло-рэм ягугъу тхылы нэклубгъохэм кьашызылуиыхыгъ. Автор кьэлотэ-кло гъэшлэгъонэу

кьашылыгъуагъ тхылым кы-дэхьэгъэ гукъэкыжъ кьэбархэм ыкли лотэжъ зэфэшьхьафхэм. «Пцэжыиешэ пагорэ зэрэзэте-кыхэрэ ошлэ?», «Жэнэ Кы-рымызэ «пцэжыиешэ» сызэрэдэ-клогъагъэр», «Баджэр пцэжыиешэми ешэу кыхэхьы», «Пцэ-жыиешэ ящысыплэхэр пшлэмэ», «Джаемэ ятлэсхьаплэхэр пшлэмэ», «Пцэжыиешэ уащэрэм фэ-сакъ: шъобж кыуиыхыни ылъэ-кышты», ахэм анэмыкыкхэри.

Блэгъожь Зулкхаринэ итхы-лэу «Пцэжыиешэ» пцэжыиешэ-шэхэмрэ» зыфилоу бэмышлэу кьыдэкыгъэр цыф акылым хэзыгъахьоу, ащ нахь зыкызы-луэзыгъэхэу, природэр шлу озы-гъэлэжъоу, ини, цыклар ащ нахь пэблагъэ зышлыхэу, гозыгъэуц-хэу, хэти армэуцгъэм, шэнычъа-гъэм шхьхьащызыщэу, пцэжыиешэныр охьтэгъэклоглэ дэгъоу, шлуагъэ зыхэлъэу зэрэщытыр кызышлэуиыхыгъ. Тхылыр тхылыгъэжэхэмкли, клэлэджакло-хэмкли, ныбжыклархэмкли гъэ-шлэгъонынэу кысцэхьэу, ныбжэ зэфэшьхьафхэм атегъэпсыхьагъ, хэти илахь ащ хигъотэтх.

МАМЫРЫКЪО
Нурмет.

Тигумэклар шхьхьыхыгъэу

Яамалхэмклэ адэлэпылэх

Федеральнэ миграционнэ кьулыкьум икьутамэу Кьэбэр-тэ-Бэлыкьар Республикэм шы-лэм илофышлэхэр бэмышлэу Сирием кыкылыгъэ адыгэ ныб-жыклархэу Налщык шеджэхэрэм алукулэгъагъэх, Урысыем кошын (кошчыжын) лэфыгъо-хэмклэ гъэуцугъэ хабзэу илэ-хэмрэ Урысыем узэрысын плэ-кышты шлыклархэмрэ палэхэм-рэ зыфэдэхэр кьафалотэагъэх.

Сирием кыкылыгъэхэу нэбгы-рэ 90-рэ республикэм иапшэр-рэ еджеллэ зэфэшьхьафхэм ашеджэх.

ФМС-м илофышлэу Гятов Ислам студентхэм кьафило-тагъ УФ-м кошын лэфхэмклэ хабзэу шызепхьанхэ фаехэр. Туристхэу хэгъэгум кыхьагъэ-хэмэ, зы мазэрэ, визэклэ кы-рагъэблэгъагъэхэу, хьаклархэу кьэклуагъэхэмэ, мээи 3 Урысы-ем зырысынхэу шытыр. Нахьы-бэрэ исынхэу фаехэмэ, мигра-ционнэ кьулыкьум «вид на жи-тельство» кызырафашыныу

ишыклархэу тхылыгъэр ащ ра-хьылэнхэ фае. Ары шхьхьае, тхылыгъэм ахэллэфэхэклэ мээи 5 — 6 тешлэ, визэклэ кьэклуа-гъэхэр хэгъэгум зырысынхэ фит-хэр мээи 3, арышъ, илэлулэ унашъо амышлызэ, цыфыр кыздиклыгъэм ыгъээзжыын фаеу мэхъу.

Непэ республикэм шеджэрэ студентхэр тикъэралыгъо шы-псэухэ ашлэигомэ, джы кы-щегъэжыагъэу «вид на житель-ство» кьыдахымэ зэрэнахьы-шлур ахэм агурагъэлуагъ.

Мединститутым шеджэрэ Сильвано Таеустан кьалэу Алеппо шыщ. Ащ мы лэхьа-ным электроэнергиер цыфхэм шафикьурэп, шхынхэм ауасэ инэу кьыдэклогъагъ. Ащ кыхэ-клэу мазэм доллар 300 кьыфа-гъэхьыштыгъэмэ, джы кьагъэ-хьырэр доллари 150-рэ.

Янэрэ ышыпхьурэ ежыыр зы-щеджэрэ кьалэм кьэкложыыхэ ашлэигу шхьхьае, мээи 3 нахь шыпсэунхэ фитхэп. Уипсэунлэ

кьэбгъанэу укыдэклымэ, ар зэрапхьони, кьагъэони альэ-кышты. Тыда нэужым зыдагъэ-зэжыыштыр, Урысыеми исын-хэ фимытыжыыштхэмэ?

— Сирием кыкылыгъэ ныб-жыклархэм кьин альэгу, — ело Кьэбэртэ-Бэлыкьар Кьэралы-гъо университетым иклэлэгъа-джэ Ромета Татаровам. — Ахьщэр афырикьурэп, кьаде-лэни шылэп.

Республикэм ибыслымэн-хэм ядин Гьэлорышлэплэ ишлуа-гъэклэ студент 28-рэ мазэ хьугъэу агъашхэ. Джыри нэбгырэ 20 ахэм ахагъэхьуагъ. Псэуплэу Нартан дэхсэм ахьщэ кызы-халъхы, кьафахьыгъагъ, уна-гъо горэм мэлитлу кьаритыгъ. Бизнесмен клэлэ горэм студент 36-мэ сомэ мини 5 зырыз кьа-ритыгъагъ.

Кьин зэхэтхэр ныбжыклар-хэри, яунагъохэу Сирием шы-псэухэрэри. Ащ зэпэуцужь-зэ-мызгъыныгъэу кьитэджагъэм кьафихьышты шыпкьэр ашлэ-рэп. Гумэклыгъошхо кьафы-кьоклыгъ.

Адыгэ республикышым япа-щэхэр амалэу ялэмклэ кьэкло-жыи зышлэигомэ тилэпкэзгъу-хэу Сирием исхэм аделэнхэу кьалогъах. Федеральнэ гупчэм иджэуап ежэх.

Л.ОРАЗАЕВА.

Мэкъэгъэлу нэпцлэхэр хэта зыгъэхьыхэрэр?

Гъэстыныпхьэм илофклэ цыф-хэм бэ апэклэклэгъэр. Нахьыж-хэм ар дэгъоу кьашлэжыи, ягукъэ-кыжыхэм ашыщ хьугъэх. Гъэмэ-фэ реным клымэфэ гъэстыныпхьэм уахьти, кьарыуи атырагъэклуадэ-щтыгъ. Хэкыжыплэу зэусэщты-гъэхэр зэфэшьхьафыгъэх. Уахьтэр ыпэклэ лыкылотэагъ, зэхьоклыны-гъабэ кьыздихьыгъ. Джы тиунэ-хэм газыр кьарашагъ, цыфхэм загъэпсэфыжыгъ. Кьэлэдэхсэм афэдэ кьоджэдэхэри хьугъэх. Ари гушлуагъоу хэшырысхэм яшылэ-ныгъэ кыхэхьуагъ. Лъаплэми, га-зыпклэр амал зэрэклэ аты.

Гухэклар цыфхэм ягушлуагъо ыгъэклуасэу, ахэр гумэклыгъо хи-дэхэу тхыгъэ нэпцлэхэр унагъохэм афагъэхьэу кьызырэхэкларэр ары. Афыпсыпэ шыпсэурэ унагъохэр гумэклыгъомэ ахэтых. Етлани ахэр мэкъэгъэлу «пхьашэх». Урысыбзэ-клэ тхыгъэр адыгабзэклэ кьызы-сэдзэкыжыи: «ООО-у «Газпром межрегионгаз Мыкьуапэ» зыфи-лорэм иадминистрации макъэ кьэ-гъэлу газэу бгъэфадагъэм ыпклэ

умытыгъэу сомэ 7980.82-рэ зэрэп-тельымклэ. Мы кьэбарым ушы-гъуазэ зыхьугъэ уахьтэм кыкылэ-лыкыклорэ мэфичым кыкылоцлэ чыфэу птелыыр птыжыын фае. Ар зымытыжыиэрэм, хабзэм тетэу, уиунэ газэу кьэклурэр зэлагушты, газыпклэр судклэ пхьахьышты. Га-зым изтэгъэуцон ыкли икларылэу ихэгъэнэжыын апае агъэцклэгъэ лэфшлэнхэм атефэрэ кьэралыгъо тазырым хэгъэхьогъэ хьарджэхэр игъусэхэу птыштых». Мэкъэгъэлу-хэм лъэкуацлэ нахь арымытэу цыф-хэм афагъэхьэу мэхъу. Кьэзыгъэ-хьыгъэм ыщи хэмышыкыныу клэу-цлэрэпхьагъ. «ООО -у «Газпром межрегионгаз Мыкьуапэ» зыфи-лорэм ипащэу М.Д. Дэгужьыер» елошъ, мэкъэгъэлу клэухагъ.

Нэбгырипшлэ пчъагъ ащ фэдэ мэкъэгъэлу нэпцлэхэр зыфагъэхьыгъэ-хэр. Ахэр зылукагъэхэм мазэ кьэс газыпклэр атэу кьауагъ. Цыфхэр агъэгугъэхэу, агъэпцлэнхэу альэкы-мэ, ахьщэр кьарагъэтышты, ежьхэм яджыбэхэр аушъыштых.

ХЪУШТ Шэбан.

Тщымыгъупшэжъышт цфыр тигунэс

Гъэтхэпэ мазэм и 3-м Кобл Якъубэ Мыекъуапэ изыгъэпсэфыплэ парк дэхъагъэу ошлэ-дэмышлэу кызыхъагъэ. Къэзылэгъугъэ цфырхэр къечъэллагъэх, ау ылгъэ кыгытырагъэуцожьын алгъэклэгъэп. Медицинэм илофышлэху макъэ зэрагъэу-гъэхэр а чыплэм псынклэу кынысыгъэхэми, лэпылэгъу кыфэхъунху амал ялагъэп...

Гур кызыштытемыожьырэ уахътэм цфым сыда фэпшлэн плэкъыштыр? Адыгэ къэралыгъо университетым Кобл Якъубэ аужырэу шагъэклотэжъэ, тхымыклагъо кызыхъулэгъэ унагъом, тахылыхэм, ныбджэгъухэм къафэтхъаусыхагъэр маклэп — мин пчъагъэ мэху.

Кобл Якъубэ аужырэу гъэклотэжъыгъэным фэгъэхъыгъэ зэхыхэр Адыгэ къэралыгъо университетым иректорэу Хъунэго Рэщидэ зэрищзэ, пэублэ гушылэ къыщишылгъ.

Ишлушлагъэ мыухыжъ

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу Тхыаклушынэ Аслъан зэхыхэм кызырэрэщилуагъэу, Урысыем, Тэкълэб хэгъэгумэ ащызэлъашлэрэ Кобл Якъубэ ишлушлагъэ мыухыжъ. Цфыр дунаим кызытехъоклэ зыгорэхэр зэблихъухэ шлоигъу. Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэклэ и Институт шызэхэзышагъэр, ащ ипашэу шытыгъэр Кобл Якъуб. Самбэмрэ дзюдомрэклэ Мыекъопэ бэнаплэм профессиональнэ шлыкълэм тетэу лъапсэ фэзышылгъэ Я. Коблым наукэм, плуныгъэм, спортым ишлушлагъэу ахэлъыр дунэе мэхъанэ зилэ юфыгъоу шыт.

Адыгеир дунаим шлуклэ шызгъэшлагъэмэ Мыекъопэ бэнаплэр ащыш. Олимпиадэ джэгунхэм, дунаим, Европэм ячемпионхэр ащ шагъэсагъэх.

Шэныгъэр, спортыр...

Адыгэ къэралыгъо университетым иректорэу, профессорэу Хъунэго Рэщидэ изэфэхъысыжъхэм къащыхигъэщыгъ Кобл Якъубэ наукэм, спортым, шылэныгъэм гъэхъагъэу ащи-

шылгъэр. Илээс 26-м итэу Мыекъуапэ къакулэи, тарихъым хэмыклогълэжъышт юфшлагъэ кыгъэнагъ. Спортсменэу, тренерэу, шэныгъэлэжъэу ыгъэсагъэхэр дунаим шашлэх.

Япониэмрэ Адыгеимрэ яхэшыпыкълэгъэ бэнэклэ командэхэр Мыекъуапэ зыщызэлэклэхэм, теклонгъэр алырэгъум Адыгеим кызырэрэщидыхыгъагъэр дунаим шашлэ. Спорт комплексышхом ишлын Мыекъуапэ шаублэгъэ къодыеу Я. Коблым идунай ыхъожьыгъ. Урысыем ихэшыпыкълэгъэ командэхэм языгъэсаплэу, ягупчэу ар гъэпсыгъэным Якъубэ пылыгъ. Мы сатырхэр къэзытхырэ журналистым Кобл Якъубэ эдэгущылэгъоу дырилагъэр кыыхитынэу игъо ифагъэп.

Кобл Якъубэрэ Урысыем и Президентэу хадзыгъэ Владимир Путинмрэ дэгъоу зэрэшлэштыгъэх. Мыекъуапэ спортым и Унэшхо зэрэшагъэпсыштым нэбгыритлурэ тегушылэху уахътэ кыыхэкълэгъ.

Якъубэ ыцлэклэ ерэджэх

Спорт Унэшхом ишлын Мыекъуапэ шаублэгъэ къодый. Юфхэр кълыхъэ-лэхъэ мыхъуху псэолъэшлэхэм тагъэгущлонэу Кобл Якъубэ гугъэщтыгъэ. Зэлъашлэрэ цфыр Кобл Якъубэ ыгу кытемыожьыми, зыпыллыгъэ юфыгъохэм ташыгуау, ахэр лъызыгъэклотэнхэ зылъэклыштхэр кызырэрэштхэхэм тицыхъэ тель.

Кобл Якъубэ фэдэ цфырху лэшлэгъум кыклогълэ дунаим кытехъохэрэ зырызых. Олимпиадэ джэгунхэм ячемпионху Владимир Невзоровыр, Сергей Новиковыр, нэмыкхэри зэхыхэм кышыгушылагъэх. Краснодар, Ростов-на-Дону, Къэрэщэе-Щэрджэсым яеджаплэхэм яллыклогхэм зэхыхэм кышауагъэр шылэныгъэм кыыхахыгъ. Тренерыр, пашэр, цфыр. А гушылэхэр зэпхыгъэху агъэфедэхэ ашлоигъоу ягупшысэхэр кытлэагъэлэсыным пылыгъэх.

Шымылэжъым ишхъэгъуси, ыпхъуитлуи нэплэгъум итых. Ятхымыклагъо адэзыгошыху Дагыстан, Чэчэным, Красно-

Дунаим щызэлъашлэрэ цфыр тыгъуасэ аужырэу дгъэ-клотэжъыгъэр. Мэфэ заулэклэ узэклэлэбэжъмэ, гущылэгъу ащ фэхъугъэу, нэгущлоу ылапэ зыубытыгъэу кытхэтыр маклэп. Къэбар гомылу зэхэзыхыгъэмэ ашлэш мыхъоу клэупчлэхъэуи тырихылагъ. Ары. Игъонэмысэу идунай Кобл Якъубэ ыхъожьыгъ. СССР-м изаслуженнэ тренерэу, Урысыем дзюдомклэ я XX-рэ лэшлэгъум итренер анахъ дэгъоу, педагогикэ шлэныгъэхэмклэ докторэу, профессорэу Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэклэ и Институт иректорэу Кобл Якъубэ ыгу кытемыожьыми, ишлушлагъэклэ егъаши кытхэтышт, ригъэжъгъэ юфыр лъыдгъэклотэшт.

дар краим, нэмыкхэм къарыкълэгъэхэр тэлэгъух. Александр Банниковым, Иван Имгрунт, Тэшгу Мурдин, Нэпсэу Кушыку, Хъатх Къэндаур, фэшхъафхэм гушылэгъу тафэхъугъ.

Шэныгъэлэжъху Шхъхъэлэхъо Абу, Блэгъожъ Зулкъарин, Бэджэнэ Мурат, Абрэдж Ачэрдан, Нэгъуцу Долэт, фэшхъаф-

мьер-министрэу Владимир Путиныр Коблхэм къафэтхъаусыху, шэныгъэлэжъху, общественнэ юфышлэшхоу зэрэщытыгъэр кылуагъу ИТАР-ТАСС-м кы-лопшыгъэ къэбарым тышыгуау. Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу Тхыаклушынэ Аслъан, АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, Адыге-

хэри илээсыбэрэ Кобл Якъубэ дэлэжъагъэх. Ишлэныгъэклэи, ишлыфыгъэклэи агъэлэаплэщтыгъэу кыталауагъ.

— Кобл Якъуб, Абрэдж Ачэрдан, Юрий Очерет тызэгъусэу общежитием тызэдысыгъ, — къэлуатэ РСФСР-м изаслуженнэ тренерэу Хъуажъ Мэджыдэ. — Тиныбжыкълэгъум ныбджэгъуныгъэу эдэтшыгъэр шылэныгъэм шытыдгъэклотагъ. Коблхэм якъын адэтэгощы...

Датхъужъ Шыумаф, Гостэкхо Хумэр, Джармэкхо Юсыф, Хъасанэкхо Мурат, Сергей Ивановыр, Андрей Синельниковыр, Емыж Арамбий, Лъэцэр Хъэрэт, Беданэкхо Рэмэзан, Алхъо Сыхъатбий, нэмыкхъу хъадагъэм шытлэгъугъэхэм ягумэклэ псынклэу кыбгурылонэу шыт. **Цфыр цырылом илофшлагъэ кызытэбгъэуцэ хушштэп.**

Къафэтхъаусы- хэх, кыныр адагошчы

Илээс 73-м итэу Кобл Якъубэ идунай ыхъожьыгъ. Шапсыгъэ къуаджэу Шоикхо ар кышыхъугъ. Икълэцлэушлэгъор зыщылэгъэ чылэм кыкълэгъэхэм, Якъубэ ышнахыжъэу Мурзабек, ышыпхъуитлуи нэпсыр афэлажэрэп. Урысыем и Пре-

имклэ федеральнэ инспектор шхъхъалэу Лылуужу Адам, Парламентымрэ Правительствэмрэ якъулыкхушлэхэр Коблхэм афэтхъаусыхагъэх.

Тэхутэмыкхъо районым кыкълэгъэху Бжэшлэ Рэмэзан, Гутлэ Руслъан, Цэгъошлэху Нурбийрэ Сэфэррэ, Адыгъа-лэ иадминистрацие ипашэу Хъатэгъу Налбый, Мыекъуапэ щыпсэурэ Мэщфэшлу Нэджэдэт, нэмыкхэм кызырэрэталуагъэу, шылэныгъэм гъогу зэфэшхъаф кышаклугъэми, Кобл Якъубэ бэрэ лүклэщтыгъэх. Ицлыфыгъ, иадыгагъ апэу кызытегушылэхэрэп.

— Студентхэм япсэолъэшлэ отряд тыхэтэу Кобл Якъубэ кытылоштыгъэхэр тшыгъупшэхэрэп, — ело Гутлэ Руслъан. — Еджэ зышлоигъом, сэнэхъат зыгъэгъотынэу фаем, спортым пышагъэм ишлуагъэ ригъэклэи зэрилэкълэщтыгъэр дгъэшлагъоштыгъ.

Зы нэбгырэм юфшлагъэу илэр дунаим щызэлъашлагъ. Урысыем мэхъэнэ ин зилэ политикэ юфыгъохэр зыщызэрахъэрэ уахътэм Я. Коблым идунай ыхъожьыгъ. Адыгэ къоджэ цыклогу Шоикхо кышыхъугъэм лъэпкэу зыщышыр, Адыгэ Республикэр лъагъэу дунаим шилэтыгъэх. Тыпфэраз, Якъуб. Угу кытемыожьыми, укытхэт. Тхъэм джэнэт кыует.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Къыдзыгъэклэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкэ юфхэмклэ, Тэкълэб къэралхэм ашыпсэурэ тилъэкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли къэбар жъугъэм намалхэмклэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

**Редактор
шхъхъалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыдэщылэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъхъалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшгъэдэкълэжъ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зышаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием хэутын юфхэмклэ, телерадиокъэтынхэмклэ ыкли зэлъы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлоры-шланл, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыыхитыхэрэм мыштыпкъагъэу къахафэхэрэмклэ къэзытхыгъэхэм пшгъэдэкълэжъ ахы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым шылажъэхэрэмрэ яеплыкълэ зэтемыфэн ылгэ-кълэшт. Гъэзет-еджэхэм кытфагъэхырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкли къэзытхыгъэхэм алэклэджэхъажыкхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
3560
Индексхэр
52161
52162
Зак. 575**

Хэутыным узшыкълэштхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщылэштхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00